

1. Bu testte 120 soru vardır.

2. Cevaplarınızı, cevap kağıdının Eğitim Bilimleri Testi için ayrılan kısmına işaretleyiniz.

1. Bir sınıf öğretmeni, Güneş Sistemi'ni işleyeceği derste önceden görevlendirdiği altı öğrenciyi, üzerlerinde gezegen isimleri yazılı kâğıtlarla tahtanın önüne çıkarır. Önündeki kâğıtta Güneş yazan öğrenci "Ben Güneş'im, Güneş Sistemi'nin merkezinde yer alırım." diyerek etkinliği başlatır. Sonra, sırasıyla diğer gezegenler kendilerini ayrıntılı tanıtarak Güneş etrafındaki yerlerini alırlar ve etkinlik bu şekilde devam eder.

Öğretmen bu derste aşağıdaki öğretim yöntem veya tekniklerinden hangisini kullanmıştır?

- A) Rol oynama
- B) Yaratıcı drama
- C) Gösteri
- D) Altı düşünce şapkası
- E) Benzetim

Çözüm: Soru incelendiğinde öğrencilere verilen görev ve rollerin önceden belirlendiği, öğrencilerin kendi kimliklerinden çıkarak güneş ve diğer gezegenlerin kimliğine büründükleri ve bu gezegenlerin özelliklerini canlandırdıkları anlaşılmıştır. Bu durumda doğru cevabın rol oynama olduğu görülmektedir. Yaratıcı drama doğru cevap olarak düşünülmemelidir. Çünkü yaratıcı dramada senaryo ve görevler önceden belirlenmez, öğrencilerin özgün görüşlerine ve doğaçlamalara dayanır.

Cevap A

2. Elif Öğretmen, sınıfındaki öğrencilerden bir grubun gribe yakalanması üzerine "Sağlığını koruma sorumluluğunu üstlenir." kazanımını gerçekleştirmek için bir çalışma yapmaya karar verir. Öğrencilerinden gribin sebepleri, yayılması, tedavisi ve gripten korunma yolları hakkında araştırma yapmalarını, bulgularına eleştirel düşüncelerini de katarak sınıfta paylaşmalarını ister.

Elif Öğretmen'in, öğrencilerden yapmasını istediği çalışma aşağıdakilerden hangisine örnektir?

- A) Fikir taraması
- B) Örnek olay
- C) Görüşme
- D) Proje
- E) Grup çalışması

Çözüm: Öğrencilerin öncülde belirtilen konuyla ilgili araştırma yapmaları, bulgularına eleştirel düşüncelerini de katarak bunları sınıfta paylaşmaları, araştırma yapma ve sınıfa sunma gibi düşünülmelidir. Bunlar da proje tabanlı öğrenmenin en karakteristik özelliklerindendir.

Cevap D

3. Selçuk Öğretmen derslerinde rol oynama, münazara, örnek olay incelemesi yöntemlerini kullanarak öğrencilerinin derse katılmalarını sağlamaktadır. Özellikle düşün-paylaş etkinliği öğrencilerinin çok ilgisini çekmiştir. Ayrıca derste kısa süreli sınavlar yaparak öğrencilerin ne kadar öğrendiklerini belirlemeye çalışmıştır.

Selçuk Öğretmen'in derslerinde yaptığı çalışmalar aşağıdakilerden hangisine göre düzenlenmiştir?

- A) Okulda öğrenme
- B) Anlamlı öğrenme
- C) Tam öğrenme
- D) Proje tabanlı öğrenme
- E) Aktif öğrenme

Çözüm: Aktif öğrenme, öğrencilerin derse etkin katılmalarını gerektiren yöntem ve tekniklere dayanır. Sözü edilen yöntem ve teknikler, aktif öğrenmeye uygun yöntem ve tekniklerin işe koşulduğu görülmektedir. Düşün-paylaş etkinliği de aktif öğrenme teknikleri arasında sayılmaktadır.

Cevap E

4. Celâl Öğretmen Türkçe dersinde, öğrencilerinin bazı duyguları anlayabilme ve başkalarının görüşlerine saygı duyabilme özelliklerini geliştirmek için, sınıf başkanı seçimini kaybeden bir öğrencinin yaşadıklarını anlatan bir hikâyeyi öğrencilerine anlatır ve canlandırmalarını ister. Daha sonra öğrencilerinden, hikâyede geçen karakterin yerine kendilerini koymalarını ve böyle bir durumda neler hissedeceklerini ve nasıl davranacaklarını paylaşmalarını ister.

Celâl Öğretmen, bu etkinlikte aşağıdaki yöntem veya tekniklerden hangisini uygulamıştır?

- A) Soru - cevap
B) Grupla çalışma
C) Panel
D) Görüş geliştirme
E) Konuşma halkası

Çözüm: Konuşma halkası bir resim, haber öykü ve canlandırma üzerinden başkalarının duygularını anlayabilme ve saygı gösterebilme temelinde empati anlayışı geliştirmeye dönüktür. Soruda konuşma halkasının bu özelliklerine özel vurgular yapılmıştır.

Cevap E

5. Öğrenmeyi etkileyen en önemli faktör, mevcut bilgi birikimidir. Buna göre, yeni bilgilerle daha önceki bilgiler ilişkilendirilmelidir. Bunun yanında, yeni bilgiler kendi içinde tutarlı değilse ve önceki bilgilerle çelişiyorsa öğrenmede sorun yaşanabilir.

Bu açıklama aşağıdaki öğrenme model veya yaklaşımlarından hangisine aittir?

- A) Tam öğrenme
B) İş birliğine dayalı öğrenme
C) Anlamli öğrenme
D) Buluş yoluyla öğrenme
E) Problem temelli öğrenme

Çözüm: Anlamli öğrenme ya da diğer adıyla sunuş yoluyla öğrenmede Ausubel, ön bilgiyle yeni bilgi ilişkisine önem vermektedir. Yeni öğrenmelerde ön bilgilerle ilişkilendirilmede özellikle ön örgütleyicileri ön plana çıkarmaktadır, ayrıca yeni öğrenilenlerin kendi içinde bir bütün olması ve önceki öğrenmelerle paralellik göstermesinin anlamli öğrenmeyi sağlamasına özel vurgu yapmaktadır. Soru öncülü anlamli öğrenmenin bu özelliklerini içermektedir.

Cevap C

6. Kütahya'da görev yapan bir sınıf öğretmeni öğrencileriyle birlikte "Beylikten Devlete" ünitesi kapsamında Bilecik'in Söğüt ilçesine bir gezi planı yapar. Gerekli ön hazırlıkları tamamladıktan sonra ilgili izinleri alarak geziye giderler. Geziden sonraki ilk derste öğretmen geziyle ilgili gözlemlerini paylaşır ve sınıfça bir değerlendirme yapılır.

Bu etkinlikte yapılan en önemli hata aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Öğretmenin geziden sonra izlenimlerini açıklaması
B) Gözlem faaliyetlerinin değerlendirilmesinin gezi sonrasına bırakılması
C) Geziye gidilecek yerin kararını öğretmenin vermesi
D) Gezinin il dışına yapılmış olması
E) Gezi planının öğrencilerle birlikte yapılması

Çözüm: Gezi gözlem sırasında dikkat edilecek unsurların başında gözlem sonuçlarının gezi sonunda değerlendirilmesi vardır. Bu değerlendirmenin gezi yerinden ayrılmadan yapılması, öğrencilerin eksik ya da hatalı gözlemlerinin düzeltilmesi açısından önem taşımaktadır. Ancak soru öncülünde öğretmen gözlemin değerlendirilmesini geziden sonraki ilk derse bıraktığı için bu ilkeyi atlamıştır. Bu nedenle doğru cevap, gözlem faaliyetinin değerlendirilmesinin gözlem sonrasına bırakılmasıdır. Öğretmenin geziden sonra kendi izlenimlerini açıklaması gezi gözlem tekniği açısından bir hata değildir. Hatta öğretmenin kendi izlenimlerini açıklaması öğrencilerin kendi gözlemleriyle öğretmenin gözlemlerini karşılaştırması açısından önem taşımaktadır.

Cevap B

7. "Deniz kirliliğini nasıl engelleriz?" sorusuna öğrencilerinin çözüm üretmesini isteyen bir öğretmenin, beyin fırtınası uygulama ilkelerine göre aşağıdakilerden hangisini yapması yanlıştır?

- A) Rahat bir konuşma ortamı oluşturması
B) Yeni fikirler üretmeye cesaretlendirmesi
C) Doğru sonucu bulmaya özendirilmesi
D) Öne sürülen düşüncelerin eleştirilmesini engellemesi
E) Fikirlerin değerlendirilmesini en sona bırakması

Çözüm: Beyin fırtınası tekniğinde rahat ve özgür ortam, yeni yaratıcı fikirler üretme, eleştirilerin engellenmesi, fikir değerlendirmenin sonraya bırakılması yapılması gereken teknik işleyiş kurallarındandır. Ancak beyin fırtınasında fikirler akla ilk geldiği gibi doğruyu aramaksızın ve hatta akıl ve mantığı devre dışı bırakarak söylenebilir. Dolayısıyla doğru cevabı bulmaya özendirme beyin fırtınası ilkelerine uygun değildir.

Cevap C

8. "Sosyal paylaşım sitelerinin toplum üzerindeki etkileri nelerdir?" sorusunu tahtaya yazarak dersine başlayan bir öğretmen, öğrencilerinden konuyla ilgili akıllarına ilk geleni söylemelerini ister. Öğrencilerin ürettiği kısa cümle ve kelimeleri, tahtaya yazdığı soru etrafına dairesel bir düzen içerisinde yazar. Daha sonra hep birlikte bu fikirleri değerlendirirler.

Öğretmenin bu uygulaması, aşağıdakilerden hangisine en uygun örnektir?

- A) Balık kılıcı
- B) Tanılayıcı dallanmış ağaç
- C) Kavram haritası
- D) Anlam çözümleme
- E) Zihin haritası

Çözüm: Sorunun tahtaya yazılması, öğrencilerin aklına ilk gelenleri söylemesi, soru etrafında dairesel bir düzen, kısa cümleler ve kelimeler zihin haritasını akla getirmektedir.

B ve D seçeneğinde verilenlerin doğru cevap olmadığı zaten anlaşılmaktadır. Balık kılıcı neden sonuç ilişkisine, kavram haritası da kavramlar arası ilişkilere ve hiyerarşilere dayalı olduğundan öncülde yer alan ifadelerden yola çıkılarak doğru cevap olarak düşünülemez.

Cevap E

9. Öğretmen, bir trafik kazası sonrası yaşanan kavgayla ilgili olarak beş dakikalık video görüntüsünü sınıfla birlikte izler ve öğrencilerin, olayın nedenlerini ve sonuçlarını tartışmalarını isteyerek bu süreçte onlara rehberlik eder.

Bu etkinlikte kullanılan yöntem/teknik ve beceri aşağıdakilerin hangisinde doğru olarak verilmiştir?

- A) Benzetim - Karar verme
- B) Örnek olay - Analiz etme
- C) Mikroöğretim - Empati
- D) Forum - İletişim
- E) Fikir taraması - Problem çözme

Çözüm: Soru incelendiğinde gerçek yaşamda karşılaşılmaması muhtemel bir olayın (trafik kazası), örnek olayın görsel olarak sınıfa getirildiği, üzerinde neden sonuç ilişkisine dayalı bir analiz yapıldığı ve öğretmenin rehberlik ettiği anlaşılmaktadır. Bu özellikler de örnek olay ve analiz, yöntem, teknik ve becerisine kolayca götürmektedir.

Cevap B

10. İlköğretim 6. sınıf İngilizce dersinde Eray Öğretmen, sınıfında aynı hikâyeyi konu alan üç köşe oluşturur. Birinci köşeyi ana fikir ve yardımcı fikir bulma, ikinci köşeyi hikâyeyi yeniden yazma, üçüncü köşeyi ise hikâyeyi poster yapma olarak belirler. Köşelere gerekli materyali koyar ve sınıfı üç gruba ayırır. Her grubun köşelerde sırayla onar dakika çalışmasını ister.

Eray Öğretmen, bu dersinde hangi yöntem veya tekniği kullanmıştır?

- A) Konuşma halkası
- B) Benzetim
- C) İstasyon
- D) Köşeleme
- E) İlgili grupları

Çözüm: Bu soruda üç köşede üç ayrı istasyon oluşturulduğu ve her grubun her istasyonda sırayla 10 dakika çalıştığı ifadeleri doğru cevabın istasyon tekniği olduğunu açıkça göstermektedir. İstasyonların köşelere kurulması ve soru öncülünde köşeye çok fazla vurgu yapılması köşeleme gibi algılanmışsa da köşelenme çözümü net olmayan problem çözümlerinin öğrencilerce tercih edilmesi ve gerekleriyle açıklanmasına dayanır.

Cevap C

11. Mevsimler konusunu işleyecek olan fen ve teknoloji dersi öğretmeni, öğrencilerine mevsimlerle ilgili poster, şiir, makale, bulmaca, pandomim gösterisi gibi etkinliklerden bir tanesini seçebileceklerini söyler. Öğrencilerin seçim yapmalarının ardından çalışmalarını bir sonraki derste sunmalarını ister.

Bu öğretmen, aşağıdaki öğrenme-öğretme kuramlarından hangisini kullanmıştır?

- A) İş birliğine dayalı
- B) Programlı öğretim
- C) Beyin temelli
- D) Basamaklı öğretim
- E) Çoklu zekâ

Çözüm: Bu soruda öğrencilere çeşitli etkinlikleri seçme şansı verildiği, verilen etkinliklerin çoklu zeka alanlarının geliştirici özellik taşıdığı, öğrencilerin kendi zeka alanlarına uygun alanları seçmesine vurgu yapıldığından doğru cevap, çoklu zeka olmalıdır. Öğrencilere etkinlik seçimi şansı verilmesi doğru cevap olarak basamaklı öğretimi de akla getirebilir. Ancak basamaklı öğretimde Bloom taksonomisine dayalı üç öğretim aşamasından ve bu aşamalara dayalı etkinlikler içerisinde seçme söz konusudur. Soruda böyle bir aşamalandırmaya ve bu aşamalara uygun bir etkinlik seçimine değil de çoklu zeka alanlarına uygun etkinliklerin seçimlerine yer verilmiştir.

Cevap E

12. Dersinde maddelerin ısı iletkenliği ve yalıtım konusunu işleyen öğretmen, öğrencilere evde kaynayan çorbayı karıştırırken elin yanmaması için metal veya tahta kaşıktan hangisinin tercih edilmesi gerektiğini sorar ve nedenlerini grup arkadaşlarıyla paylaşmalarını sağlar.

Bu etkinlik, yapılandırmacı öğrenmenin 5E modelinin hangi aşamasını en iyi ifade eder?

- A) Keşfetme
- B) Derinleştirme
- C) Girme
- D) Açıklama
- E) Değerlendirme

Çözüm: 5E modeli yapılandırmacı anlayışa dayalı olarak öğrenmenin sınıfta 5 evrede ele alınmasına dayanır. 5E modelinin ilk evresi olan girme evresinde merak uyandırma ve ön bilgi hatırlatılır. Soru öncülünde tahta kaşık-metal kaşık tercihi sorusu merak uyandırma ve nedenlerini grup arkadaşlarıyla paylaşmaları da ön deneyimleri ortaya çıkarma amaçlıdır. Soru kökündeki altı çizili "en iyi" ifadesi de dikkate alındığında doğru cevabın girme olduğu açıkça görülecektir.

Cevap C

13. Birinci sınıf öğretmeni matematik dersinde "Nesne sayısı 10'dan az olan bir toplulukta nesnelerin sayısını belirler, bu sayıyı rakamla yazar." kazanımına yönelik olarak öğrencilerin önce parmaklarını kullanarak saymalarını sağlar, sonra öğrencileri okul bahçesine çıkarak ağaçları saydırır.

Öğretmenin bu süreçte başvurduğu öğretim ikeleri aşağıdakilerin hangisinde doğru sırada verilmiştir?

- A) Somuttan soyuta - Hayatilik
- B) Somuttan soyuta - Ekonomiklik
- C) Hayatilik - Soyuttan somuta
- D) Açıklık - Soyuttan somuta
- E) Somuttan soyuta - Açıklık

Çözüm: Soru incelendiğinde öğretmenin, öğrencilere parmaklarını kullanıyor olması öğretimde somutluğu işe koştüğünü, sonra öğrencileri okul bahçesine çıkartıp ağaç saydırması gerçek yaşamdaki nesnelerle (ağaçları saydırması) hayatilik ilkesini işe koştüğünü göstermektedir.

Cevap A

14. Buluş yoluyla öğretimi kullanarak dersinde karışımları işlemek isteyen öğretmen, öncelikle karışımlara örnekler verir. Öğrenciler örnekleri betimledikten sonra öğretmen ek örnekler verir ve öğrencilerin bu örnekleri betimleyerek önceki örneklerle karşılaştırmalarını sağlar.

Buna göre, ders aşağıdaki aşamalardan hangisiyle devam etmelidir?

- A) Öğrencilerin zıt örnekler vermesi
- B) Öğretmenin, örnek olmayan durumlar vermesi
- C) Öğrencilerin ek örnekler vermesi
- D) Öğrencilerin, zıt örnekleri öğretmenin örnekleriyle karşılaştırması
- E) Öğrencilerin örneklerden kurala ulaşması

Çözüm: Öğrencilerin örnek durumu önceki örneklerle karşılaştırmalarının hemen ardından ek örneklerin verilmesi ve çözümlenmesi soru öncülünde verilmiştir. Buluş yoluyla öğretimin aşamaları dikkate alındığında örnek olmayan durumların verilmesiyle öğrenme-öğretme sürecinin devam etmesi gerekmektedir.

Cevap B

15. Tam öğrenme modelini uyguladığını iddia eden özel bir öğretim kurumu, kayıt yaptıran öğrencileri düzey belirleme sınavına almış ve sınav sonucunda öğrencilerin seviyesine göre sınıfları oluşturmuştur. Yapılan bu sınav sonrası oluşturulan sınıfların, takip eden sınavlardaki başarıları ve sınıflar arası başarı farklılıkları aynı düzeyde seyretmektedir. Bir öğrenci velisi, çocuğunun başarısında bir değişiklik olmadığını, hep giriş sınavında aldığı puan düzeyinde puanlar aldığını belirtmekte ve bunu yönetimle tartışmaktadır.

Bu durumun çözümü için aşağıdakilerden hangisi yapılmalıdır?

- A) Düzey belirleme sınavı daha dikkatli yapılmalıdır.
- B) Düzey belirleme sınavına göre oluşturulacak sınıflar gözden geçirilmelidir.
- C) Velilere öğrenci başarılarıyla ilgili sık sık dönüt verilmelidir.
- D) Şubeler arası geçişlere imkân sağlanmalıdır.
- E) Düzey belirleme sınavına göre öğretim hizmetinin niteliği düzenlenmelidir.

Çözüm: Giriş davranışları (düzey belirleme), takip eden sınava (izleme sınavları) tam öğrenme modelinin önemli özellikleri arasında soru öncülünde verilmiştir. Giriş sınavındaki düzeyinden ileriye gidemeyen öğrenciler için düzey belirleme sınavına göre öğretim hizmetinin niteliğinin düzenlenmesi gerekmektedir. Kaldı ki öğretim hizmeti nitelikleri ve bu nitelikleri öğrenci giriş özelliklerine uygun hale getirme, tam öğrenmenin en önemli özellikleri arasında yer almaktadır.

Cevap E

16. Öğrencilerin, çalışma kitaplarında yer alan etkinlikleri yaparak bazı temel becerileri kazanmaları, kullanmaları ve geliştirmeleri beklenmektedir. Ancak Tuba Öğretmen "Bu etkinlikler çok zaman alıyor. Programı yetiştirmekte zorlanıyorum. Bunun yerine önce konuyu anlatıp sonra bol bol test çözdürüyorum. Böylece öğrencilerimin daha iyi öğrendiklerini düşünüyorum." demektedir.

Tuba Öğretmen'in bu düşüncesini aşağıdakilerden hangisi en iyi açıklar?

- A) Bilgi; okuma, dinleme ve tekrar yoluyla kazanılmalıdır.
- B) Bilgi, yapılandırılmalı ve değişik şekilde organize edilmelidir.
- C) Öğrenciler bilgiyi kendi deneyimlerine göre geliştirmelidir.
- D) Öğrenciler bilgiyi yeniden üretmeli ve yapılandırılmalıdır.
- E) Öğrenciler bilgiyi, kendilerine özgü şekilde anlamlandırabilmelidir.

Çözüm: Çalışma kitabında yer alan bazı temel becerilerin kazanılmasının çok zaman alması nedeniyle öğretmenin anlatım yöntemi kullanması ve sonrasında test çözdürmesi durumu öğrencilerin bilgiyi okuma, dinleme ve tekrar yoluyla kazanacaklarına açıkça işaret etmektedir.

Cevap A

17. Coğrafya öğretmeni öğrencilerin dikkatini, haritalarda renklerin kullanımıyla ilgili anlattığı bir örnek olayla çektikten sonra renklerin kullanımıyla ilgili kısa bir tartışma yaptırır. Harita bilgisini düz anlatım yöntemini kullanarak anlatır. Anlatımı desteklemek için tahtanın bir kenarına astığı haritayı ve sunum olarak yansıttığı belgeseli eş zamanlı kullanmaya çalışır.

Öğretmenin bu uygulamada yaptıklarından hangisi yanlıştır?

- A) Dikkat çekmede örnek olay kullanması
- B) Düz anlatım sırasında materyal kullanması
- C) Anlatımı desteklemeye çalışması
- D) Aynı anda birden fazla materyal kullanması
- E) Örnek olaydan sonra tartışma yaptırması

Çözüm: Örnek olayla dikkat çekme, örnek olay üzerinde tartışma, düz anlatım yöntemiyle derse devam etme, anlatımı materyalle destekleme öğretim uygulamalarında yöntem teknik çeşitliliği açısından doğrudur. Ancak anlatımı materyalle desteklerken birden fazla materyalin eş zamanlı kullanılması (aynı anda) öğretimsel açıdan doğru değildir.

Cevap D

18. Metin Öğretmen öğrencilerinin, konuyla ilgili organize bilgilere sahip olması gerektiğini, ön hazırlık açısından bunun önemli olduğunu ve öğrencilerin karmaşa yaşamaları hâlinde kavram yanılgıları gibi bazı sorunlarla karşılaşabileceklerini düşünmektedir.

Bu durumda Metin Öğretmen'in, hangi yöntem veya tekniği kullanması daha uygundur?

- A) Örnek olay
- B) Düz anlatım
- C) Soru-cevap
- D) Drama
- E) Benzetim

Çözüm: Anlatım yöntemi bilgi basamağı ve ön öğrenmelerin yetersiz olduğu durumlarda etkilidir. Anlatım yönteminin en önemli özelliklerinden birisi de öğrencilere organize görüşler ve bilgiler kazandırmaktır. Öğretmen eliyle gerçekleştiği için kavram yanılgılarının en az olduğu öğretim yöntemlerinden biridir. Soru incelendiğinde anlatım yönteminin bu özelliklerine özel vurgular yapıldığı görülmektedir.

Cevap B

19. Sosyal bilgiler dersini, yapılandırmacı öğrenme temelinde işleyen bir öğretmenin aşağıdakilerden hangisini yapması beklenmez?

- A) Öğrencilerin isteklerini, ilgilerini ve ihtiyaçlarını dikkate alması
- B) Öğrencileri kendi öğrenmelerinden sorumlu tutması
- C) Konuları öğrencilere dağıtarak sınıfa sunmalarını istemesi
- D) Öğrenilen bilgilerin başka alanlarda kullanılması sağlanması
- E) Öğrencilerin konuya dair ön bilgilerini harekete geçirmesi

Çözüm: Yapılandırmacı öğrenme öğrenci merkezli, öğrenme sorumluluğunu öğrenciye veren, ön bilgiyle öğrencilerin kendilerinin ulaştıkları yeni bilgilerin bütünleştirilmesine dayanan ve öğrenilenlerin başka alanlarda kullanılmasını ön plana çıkaran bir öğrenme anlayışıdır. Bu özellikler A, B, D ve E seçeneklerinde verilmiştir. Ancak yapılandırmacı anlayışta konuların öğrencilere dağıtılıp sınıfa sunmalarının istenmesi doğru bir uygulama değildir. Kaldı ki yapılandırmacı yaklaşım konu merkezli uygulamaları önemli görmektedir.

Cevap C

20. Bir coğrafya öğretmeni "Türkiye'de su kaynaklarının verimli kullanımı için hidroelektrik santrallerinin kurulması doğru bir uygulama mıdır?" sorusuyla derse başlayarak konuyu, öğrencilerinin tartışmasını ister. Tartışma, sınıfa asılan bir görsel tutum formu kullanılarak gerçekleşir. Öğrenciler tutumlarını bu görsel tutum formunun önünde gerekçeleriyle açıklar. Öğretmen bu yolla öğrencilerine kanıt bulma, dinleme, eleştiriye açık olma gibi özellikleri kazandırmayı hedefler.

Öğretmenin bu uygulaması aşağıdakilerden hangisine uygun bir örnek oluşturur?

- A) Görüş geliştirme
- B) Konuşma halkası
- C) Gösterip yaptırma
- D) İstasyon
- E) Forum

Çözüm: Görsel tutum formu, öğrencilerin tutumlarının bu formların önüne geçerek gerekçeleriyle açıklamaları, kanıtlandırmaları, dinleme ve eleştiriye açık olmaları görüş geliştirme tekniğinin karakteristik özellikleri arasında yer almaktadır.

Cevap A

21. Öğrenme-öğretme sürecinde soru-cevap tekniğiyle ders işleyen öğretmen, öğrencilerden doğru cevap verenleri tebrik eder. Bazı öğrencilerin yanlış cevaplarına karşı, bir başka öğrenciden doğru cevap alma yoluna gider. Cevap vermekte isteksiz olan öğrencilere bazı ek sorular sorarak cevap vermelerini sağlar.

Buna göre öğretmen, öğrenme-öğretme sürecinde aşağıdakilerden hangisini dikkate almamıştır?

- A) Hazırbulunuşluk
- B) İpucu
- C) Düzeltme
- D) Dönüt
- E) Öğrenci katılımı

Çözüm: Soru incelendiğinde öğretmenin; doğru cevap verenleri tebrik etmesi dönüt, cevap vermekte isteksiz olan öğrencilere ek sorular sorması ipucu, öğrencilerin cevap vermeleri soru-cevap etkinliğine katılmaları öğrenci katılımı, bazı öğrencilerin yanlış cevaplarına karşı diğer öğrencilerden doğru cevap alma yoluna gidilmesi düzeltmedir. Soru öncülüde hazırbulunuşluğa ilişkin herhangi bir veri yoktur.

Cevap A

22. Tarih dersinde öğrencilerini, "Osmanlı Devleti'nin kuruluşuyla ilgili temel olgular bilgisi" **kazanımına ulaştırmaya çalışan bir öğretmenin, derse girişte öğrencilerin dikkatini çekmek üzere aşağıdaki-lerden hangisini yapması, hedefe uygunluk ilkesi açısından daha uygundur?**

- A) Öğrencilere "Osman Bey'in Söğüt çevresindeki tekfurlarla iyi ilişkiler kurmaya çabalamasının nedeni ne olabilir?" sorusunu sorması
- B) "Siz Osman Bey'in yerinde olsaydınız nasıl bir stratejiyle başlardınız?" şeklinde bir beyin fırtınası yaptırması
- C) Osman Bey ile Şeyh Edebali arasında kurulan güçlü bağı anlatan bir olayı, anekdotu anlatması
- D) Konuyla ilgili kavramları harita üzerinden anlatmaya başlaması
- E) Kurulmuşta yerleşim yeri seçimiyle ilgili yaşanan bir soruna çözüm üretmelerini istemesi

Çözüm: Derse giriş ve dikkat çekme etkinliği hedefe uygunluk ilkesi açısından değerlendirildiğinde anekdot anlatımı bu duruma daha uygundur. Neden-sonuç ilişkisi analiz, nasıl bir strateji izlerdiniz sorusu, sentez basamağında olması nedeniyle dersin girişinden sonra ele alınmalıdır. Çünkü ders giriş basamağı daha çok bilgi basamağı öğrenmelerine dayanır. Konuyu kavram haritası üzerinde anlatmak; kavrama basamağı, soruna çözüm üretmek; sentez basamağında olacağından bunlarında dersin giriş bölümünden sonraki bölümlerde ele alınacağı açıktır.

Cevap C

23. Okuma yazma öğretmeye çalışan 1. sınıf öğretmeni, yazma güçlüğü çeken iki öğrencisine her gün öğrettiği iki harfin yazılışını önce izletir, sonra yardım ederek parmaklarıyla havada, masada ve defterde bu harfleri yazmalarını sağlar. Öğretmen öğrencilere, yapamadıkları durumda yardımcı olur. Daha sonra öğrencilerin yazma becerisi ilerledikçe verdiği desteği yavaş yavaş çeker.

Öğretmenin bu uygulaması aşağıdakilerden hangisine en uygun örnektir?

- A) Gösteri
- B) Yaptırma
- C) Drama
- D) Rol oynama
- E) Bilişsel çıraklık

Çözüm: Bilişsel çıraklık kavramı yapılandırmacı öğrenme anlayışının öğrenme-öğretme sürecine kazandırdığı kavramlardan biridir. Bir becerinin ya da bilginin edinim sürecinde, başkasının ya da bu konuda yetkin olan birinin model alınması, yetkin kişi tarafından bireyin çalıştırılması ve bireyin her aşamayı beceri haline getirmesi beklenir. Bilişsel çıraklık; model olma, çalıştırma, destekleme, ifade etme, yansıtma, öteleme aşamalarından oluşur. Soru incelendiğinde harf yazılışının izletilmesi (model olma), havada, masada ve defterde yazdırma (çalıştırma), yardımcı olma (destekleme) ve beceri ilerledikçe desteğin yavaş yavaş geri çekilmesi bilişsel çıraklık kavramını çağrıştırmaktadır. Bilişsel çıraklık gösterip yaptırma yöntemine benzer. Ancak soru gösterme ve yaptırmayı ayrı ayrı seçeneklerde ele aldığı için böyle bir karıştırmayı engellemiştir.

Cevap E

24. Derslerinde öğrencilerin yaşamları boyunca karşılaşılabilecekleri problem durumlarına karşı çözüm yolları geliştirmelerini önemseyen bir öğretmenin aşağıdakilerden hangisini yapması beklenmez?

- A) Konuyla ilgili uygun kaynakları seçmesi
- B) Rahatsız eden bir olay veya olguyu ortaya koyması
- C) Genel durumları özel durumlarla sınırlandırması
- D) Tek ve doğru bir çözüme ulaştırması
- E) Elde edilen sonuçların uygulamasını yapması

Çözüm: Probleme dayalı öğrenme öğrencilerin gerçek yaşamla ilişkili problemlere karşı çözüm yolları geliştirmelerine dönüktür. Sorunun öncülünde de vurgulanan "çözüm yolları" ifadesi probleme dayalı öğrenmede birden çok çözüm yoluna odaklanılması gerektiğini vurgulamaktadır. Dolayısıyla probleme dayalı öğrenmenin tek ve doğru bir çözüme ulaştırma gibi bir temel amacı yoktur.

Cevap D

25. Türkçe dersinde sözcük türlerini işleyen bir öğretmen öğrencilerin sözcük türlerini karıştırdıklarını, önce öğrendikleri sözcük türlerini yeni öğrendiklerinden ayıramadıklarını belirlemiştir.

Sunuş yoluyla öğretme stratejisi kullanan bu öğretmenin aşağıdakilerden hangisini yapması sorunu çözmesine yardım eder?

- A) Örgütleyiciler kullanması
- B) Bilgiyi örneklendirmesi
- C) Sunum araçlarından yararlanması
- D) Öğrencilerin bilgiyi kullanmasını sağlaması
- E) İçeriği, belirli bir sırayla vermesi

Çözüm: Ön örgütleyiciler, sunuş yoluyla öğretimde önceki öğrenmelerle yeni öğrenmeler arasındaki ilişkiler bakımından kullanılması özel olarak vurgulanan öğretim durumlarıdır. Soru öncülünde önce öğrenilenler ile yeni öğrenilenler arasındaki ilişki ve ayrımlar için ön örgütleyicinin kullanılması gerekmektedir. Diğer seçeneklerde verilenler, ön örgütleyicilerin kullanılması ve bilginin verilmesinden sonraki aşamalarda ve bilginin verilmesi sırasında dikkat edilecekleri vurgulamaktadır.

Cevap A

26. Biyoloji dersinde kullanılan bir kavramı anlamadığını fark eden 9. sınıf öğrencisi Esra, ders çıkışı kütüphaneye gider ve bu kavramın anlamını araştırarak öğrenir.

Esra'nın bu davranışı, aktif öğrenmenin hangi ögesine daha uygundur?

- A) Argümantasyon
- B) Bilişsel strateji
- C) Örgütleme
- D) Süreklilik
- E) Öz düzenleme

Çözüm: Öğrencinin kavramı anlamadığını fark etmesi (kendi öğrenme ihtiyacını hissetmesi ve bunun sorumluluğunu alması), dersten sonra kütüphaneye gitmesi ve kavramın anlamını kendisinin araştırarak öğrenmesi, öğrencinin öğrenme sürecinde ne öğrenmeye ihtiyacı olduğunu, bunu ne zaman ve nerede öğreneceğini ve nasıl öğreneceğini kendisinin planladığına yani öz düzenleme kavramına işaret etmektedir.

Cevap E

27. Öğrenciler; öğretmene ilk derste, geçen yıl bu dersi alan arkadaşlarından dersin çok zor olduğunu, pek çok kişinin dersten kaldığını, hatta kaç kişinin geçeceğinin dönem başında belli olduğunu duyduklarını ve bunun da öğrenmelerini etkilediğini söylerler.

Bu açıklama, aşağıdakilerden hangisinin öğrenme üzerindeki etkisini ifade etmektedir?

- A) Öğretim hizmetinin niteliği
- B) Dersle ilgili ön bilgi yeterliliği
- C) Duyuşsal giriş özellikleri
- D) Geri bildirim ve öğrenme eksikleri
- E) Öğrenci sorumlulukları

Çözüm: Duyuşsal giriş özellikleri derse karşı ilgi, tutum ve dersi başaramayacağına ilişkin öğrencinin kendini algılayışı (akademik öz güven) durumları ile ilgilidir. Soruda bu durumlara ilişkin vurgular bulunmaktadır.

Cevap C

28. Sosyal bilgiler öğretmeni, dersinde öğrencilerin proje ödevlerini hazırlamalarına yönelik olarak iş birliğine dayalı öğrenme yaklaşımını uygulamak istemektedir.

Öğretmenin, grup üyeleri arasında olumlu bağ oluşturmak amacıyla aşağıdakilerden hangisini yapması yanlıştır?

- A) Proje ödevi olarak verilen konunun tüm grup üyeleri tarafından öğrenilmesini istemesi
- B) Grup başarılı olursa grup üyelerinin birlikte aynı ödülü alabileceğini belirtmesi
- C) Her grup üyesinin farklı kaynaklardan birini seçerek o alanda ulaştıklarını grupla paylaşmaları gerektiğini söylemesi
- D) Öğrencilerden, kendilerine yakın ve sevdikleri arkadaşlarıyla aynı grupta yer almalarını istemesi
- E) Her bir grup üyesinin gerçekleştireceği görev ve rol tanımlaması yapılarak birlikte çalışmalarının gerektiğini belirtmesi

Çözüm: İş birlikli öğrenme modeline göre öğrencilerin birbirinden öğrenmesi temel alınır. Bu nedenle oluşturulan gruplar heterojen olmalıdır. Yani farklı ilgi, yetenek ve başarı düzeylerinde olan öğrencilerden oluşmalıdır. Öğrencilerin kendilerine yakın ve sevdikleri arkadaşlarıyla aynı grupta yer almasının istenmesi grubun heterojen oluşturulmasını engelleyebilir.

Cevap D

29. Dersinde "doğal kaynaklarımız ve bunların verimli kullanımı" konusunu işleyen bir öğretmen, öğrencilerine performans görevi vermek istemektedir.

Buna göre, aşağıdakilerden hangisi uygun bir performans görevi değildir?

- A) Konuyla ilgili bir broşür hazırlamak
- B) Her ay yayımlanan bir dergi çıkarmak
- C) Görsel öğeleri zengin bir afiş hazırlamak
- D) Konunun hayatımızdaki önemini anlatan kısa bir şiir yazmak
- E) Olumsuz durumları betimleyen bir resim çizmek

Çözüm: Seçenekler dikkatle incelendiğinde A, C, D ve E seçeneklerinde ilgili performans görevi bir defaya mahsus hazırlanmaktayken B seçeneğindeki ifade "Her ay yayımlanan bir dergi çıkarmak" şeklinde olup bu ifade hazırlanacak ürünün sayıca birden fazla olacağı anlamına gelmektedir. Bilindiği üzere bir performans görevi belli bir anda ortaya konan bir ürüne yönelik iken B seçeneğinde farklı zamanlarda ortaya çıkacak birden fazla ürün söz konusudur. Dolayısıyla bu ifade performans görevi için uygun bir görev değildir.

Cevap B

30. Dersinde soru-cevap tekniğini kullanmasına rağmen öğrencilerin yeterince derse katılmadıklarından ve konuşmadıklarından yakının bir öğretmen, bu sorunu çözmek için meslektaşlarının fikrine başvurur ve öneriler alır.

Aşağıdaki önerilerden hangisinin, bu problemin çözümünde kullanılması daha uygundur?

- A) Öğrencilerin velileriyle görüşmek
- B) Öğrencilerin cevaplarına uygun dönütler vermek
- C) Öğrencilere katılımları için ısrar etmek
- D) Dersin işlenişini tamamen öğrenciye bırakmak
- E) Aniden soru sorarak öğrencilerin dikkatini çekmek

Çözüm: Soru cevap tekniğinde öğrencileri yeterince derse katabilmek için sadece yoklanan davranışla ilgili değil, öğrencinin ifade ettiği tüm cevaplara yönelik dönüt vermek gerekir. Bu durum, öğrencinin derse katılımını artırarak soru-cevap tekniğinin işlevselliğini artırır.

Cevap B

31. Hazırlanan bir ilköğretim programına, ülke gerçekleriyle örtüşmediği, öğretmen ve öğrenci özelliklerini dikkate almadığı, daha önce uygulanan öğretim programlarından elde edilen sonuçları göz ardı ettiği yönünde eleştiriler yapılmaktadır.

Program geliştirme çalışmalarında aşağıdakilerden hangisinin yapılmış olması, bu eleştirilere en iyi cevabı oluşturur?

- A) Bütün paydaşları kapsayan ihtiyaç analizinin yapılması
- B) Program felsefesinin belirlenmesi
- C) Hedef ifadelerinin açık bir şekilde yazılması
- D) Öğrenme etkinliklerinin planlanması
- E) Program geliştirmenin bir komisyon tarafından yapılması

Çözüm: Soru incelendiğinde, hazırlanan bir ilköğretim programının ülke gerçekleriyle örtüşmediği, öğretmen ve öğrenci özelliklerini dikkate almadığı, daha önceki uygulama sonuçlarını göz ardı ettiği yönündeki eleştiriler programın ihtiyaç analizine dayanmadığının göstergesidir. Bilindiği üzere program geliştirmeye birey, toplum ve konu alanından elde edilen ihtiyaçlar doğrultusunda başlanır. Hedefler buna göre oluşturulur, ayrıca ihtiyaçlar tespit edilirken eğitimsel doğrudan ve dolaylı olarak etkilenen paydaşların (toplum temsilcilerinin) görüşleri de önemlidir.

Cevap A

32. Öğretmenlere, tablet bilgisayar ve akıllı tahta kullanımına yönelik bir hizmet içi eğitim programı hazırlanması planlanmaktadır. Program geliştirme uzmanı, ilgili programın amaçlarını belirlemeden önce konuyla ilgili alan uzmanlarından tablet bilgisayar ve akıllı tahta kullanımı için sahip olunması gereken özellikleri belirlemelerini ister.

Buna göre, program geliştirme uzmanı hangi ihtiyaç belirleme tekniğini kullanmıştır?

- A) Delphi
- B) Kaynak tarama
- C) Progel (Dacum)
- D) SWOT analizi
- E) Görüşme

Çözüm: Progel (Dacum) bir mesleğe ait beceri profillerini oluşturmada, iş standartlarını belirlemede kullanılan bir ihtiyaç belirleme tekniğidir. Soru incelendiğinde, öğretmenlerin tablet bilgisayar ve akıllı tahta kullanımına ilişkin hangi becerilere sahip olmaları gerektiğinin, beceri profillerinin ortaya çıkartılmaya çalışıldığı, bunun da konu ile ilgili alan uzmanları yoluyla yaptırıldığı anlaşılmaktadır. Ancak burada yeni bir kavram SWOT analizi sorulmuştur. SWOT analizi bir kurumun ya da işletmenin güçlü noktalarını, zayıf yönlerini, fırsat ve tehditlerini ortaya çıkarmaya çalışan bir ihtiyaç saptama tekniğidir. DELPHİ tekniği ise gelecekte ortaya çıkacak eğitim ihtiyacının uzman görüşüne başvurulmasıyla ortak görüş oluşturulmaya çalışılmasına dayalı bir tekniktir.

Cevap C

33. Bir öğrenci tarih dersine çalışırken özet çıkarma ve kavram haritaları hazırlamanın, etkili öğrenme yolları olduğunun farkına vararak bunları uygular.

Öğrencinin bu uygulaması aşağıdaki bilgi türlerinden hangisine daha uygun bir örnektir?

- A) Sözel
- B) Kavramsal
- C) Olgusal
- D) İşlemsel
- E) Üst bilişsel

Çözüm: Soruda, yenilenen Bloom taksonomisindeki bilgi türlerinin sorulduğu görülmektedir. Bir öğrencinin ders çalışırken özet çıkarması, kavram haritaları hazırlaması ve bunları etkili bir öğrenme yolu olarak algılayıp uygulamaya geçirmesi, kendi öğrenme yolları hakkında farkındalık geliştirdiğinin göstergesidir. Bu durum üstbilişsel bilgi ile mümkündür.

Cevap E

34. Öğrencilerin öğrenmelerinde; okul bahçesi, koridor, kantin, spor salonu ortamları önemlidir. Bu ortamlarda kullanılan dil, iletişim, giyim, yeme-içme biçimi sınıf içi öğrenmelerinden farklı öğrenmelere yol açabilir.

Bu durum, aşağıda verilenlerden hangisini en iyi ifade eder?

- A) Öğretim programı
- B) Örtük program
- C) Ekstra program
- D) İhmal edilen program
- E) Gerçekleşen program

Çözüm: Soruda öğrencilerin öğrenmelerine planlı ve programlı olarak etki etmeyen, ancak okul içi deneyimlerle oluşan bahçe, spor salonu gibi ortamlarda kullanılan dil, giyim gibi değişkenlerin karışması örtük programın sorulduğunun açık göstergesidir.

Cevap B

35. Mezunların niteliklerinin piyasa ihtiyaçlarına cevap vermemesi, toplumda okula karşı güvenin sarsılmasına ve okulun işlevlerinin sorgulanmasına sebep olmuştur. Okulun itibarının devam etmesi ve geliştirilmesi konusunda çeşitli görüşler tartışılmaktadır. Bunlardan biri "Okul, gelişimin merkezi olmalı, piyasaya ürün satmalı, bir adım önde gitmeli ve topluma liderlik yapmalıdır." şeklinde özetlenmiştir.

Bu görüşü savunan kişinin esas aldığı eğitim felsefesi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) İdealizm
- B) Daimîcilik
- C) Esasicilik
- D) Yeniden kurmacılık
- E) İlerlemecilik

Çözüm: Toplumda okulun gelişim merkezi olması ve topluma liderlik etmesi vurguları yeniden kurmacı eğitim felsefesinin temel özellikleridir.

Cevap D

36. Bir ülkede uygulanmakta olan öğretim programı, temel eserlerin incelenmesi esasına dayanmakta iken bunun yerine öğrencilerin hazırbulunuşlukları, ilgileri ve ihtiyaçları esas alınarak programın öğelerinin belirlendiği yeni bir program anlayışına geçiş yapılmıştır.

Bu anlayış değişikliği, aşağıdaki program geliştirme temellerinden hangisiyle en fazla ilişkilidir?

- A) Felsefi
- B) Toplumsal
- C) Tarihî
- D) Ekonomik
- E) Psikolojik

Çözüm: Temel eserlerin incelenmesi esasına dayalı öğretim programlarından (esasici eğitim anlayışından) öğretim programına, öğrenci hazırlanış ilgi ve ihtiyaçlarına dayalı (ilerlemeci eğitim anlayışına), geçiş vurgusu ve soru kökündeki "anlayış değişikliği" ifadesi programın felsefi temeliyle ilişkilidir. Burada programın öğrenci hazırlanış ilgi ve ihtiyaçlarına uygunluğundan, yani psikolojik temelden değil bir anlayış değişikliğinden yani felsefi temelden bahsedilmektedir.

Cevap A

37. Ülkemizde bir dersin öğretim programının hazırlanması ve uygulamaya konulması konusunda aşağıdakilerden hangisi yetkilidir?

- A) Okul müdürleri
- B) Millî Eğitim Müdürlükleri
- C) Ders öğretmenleri
- D) Talim ve Terbiye Kurulu
- E) Zümre öğretmenleri

Çözüm: Ülkemizde öğretim programlarının hazırlanması ve uygulamaya konulması konusunda yetkili birim Millî Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Kuruludur.

Cevap D

38. Bir öğretim programının amaçlarına, uygulama sonunda ne düzeyde ulaşıldığını belirlemeye yönelik bir program değerlendirme çalışması yürütülmek istenmektedir.

Bu durumda, aşağıda verilen program değerlendirme modellerinden hangisinin kullanılması en uygundur?

- A) Stufflebeam - CIPP
- B) Eisner - Eğitsel eleştiri
- C) Tyler - Hedefe dayalı
- D) Provus - Farklar yaklaşımı
- E) Stake - İhtiyaca cevap verici

Çözüm: Program amaçlarına ne düzeyde ulaşıldığı Tyler Hedefe Dayalı Program Değerlendirme Yaklaşımının en temel özelliğidir.

Cevap C

39. Ders kitabı yazarları, yapılan program değişikliği sonucunda daha önceki kitapları revize etmek istemiştir. Ancak programı inceleyince programın daha öncekinden çok farklı olduğunu, önceki kitaplarda bulunan konuların programda ayrıntılı olarak yer almadığını görmüşlerdir. Kitapta yer alacak bilgiye temel oluşturacak içeriği de kestiremediklerini fark etmişlerdir.

Buna göre, programla ilgili olarak aşağıda verilenlerden hangisi doğrudur?

- A) İçerik, amaca uygun olarak hazırlanmamıştır.
- B) Materyal kullanımını sınırlandırmıştır.
- C) Öğretmene yardımcı olacak şekilde hazırlanmamıştır.
- D) Bilginin doğasıyla ilgili farklı bir yaklaşım sergilenmiştir.
- E) Öğretmenleri, kitap yazarlarına bağımlı hâle getirmiştir.

Çözüm: Soru incelendiğinde konu merkezli ve bilginin ayrıntılarının görülmediği bir anlayışa geçildiği anlaşılmaktadır. Bu noktada konu, içerik ve bilgiye vurgu yapan seçenekler A ve D seçeneğidir. Konunun ayrıntılı ya da ayrıntısız olması, içeriğin hedefe uygun olup olmadığı noktasında fikir vermez. Ancak, bilginin doğası, ele alınışı ve verililiş biçimi hakkında farklı bir anlayışın ele alındığı hakkında fikir vericidir. Öte yandan ilgili paragraf program hazırlanırken alışılmış bir durumda köklü bir değişikliğe ya da farklılığa yer verildiğini vurgulamaktadır.

Cevap D

40. Süreç tasarımı yaklaşımı benimsenerek geliştirilen bir öğretim programında, bütün konular için "eleştirel düşünme" ortak yaklaşımının ön plana çıkarılmasının nedeni aşağıdakilerden hangisi olabilir?

- A) Süreçlerin daha etkili planlanabilir olması
- B) Çağımızın önemli becerilerinden biri olması
- C) Daha girişimci bireyler yetiştirme hedefinin ön plana çıkması
- D) Bireyleri geleceğe hazırlama hedefine daha çok hizmet etmesi
- E) Öğrenciler için en iyi öğrenme yolunun belirlenmesi

Çözüm: Süreç tasarımı bütün konular için ortak öğrenme yaklaşımının ön plana çıkarıldığı bir program tasarlama biçimidir. Bu program tasarlama biçiminde en önemli öğrenme ürünü eleştirel düşünmedir. Bu tasarımda en önemli vurgulardan biri de öğrencilerin konuyu en iyi şekilde nasıl öğrendiğinin ön plana çıkarılmasıdır.

Cevap E

41. Öğrenen merkezli tasarımlardan "yaşantı merkezli" tasarımı temel alarak hazırlanan hayat bilgisi programında içerik düzenlenirken aşağıdaki yaklaşımlardan hangisinin kullanılması daha uygundur?

- A) Sorgulama
- B) Çekirdek
- C) Piramitsel
- D) Modüler
- E) Sarmal

Çözüm: Yaşantı merkezli program tasarımı, öğrencilerin ilgi ve ihtiyaçlarının önceden belirlenemeyeceğini bu nedenle süreç içerisinde öğrenci soruları, sorgulamaları ve sorunları temel alınarak programın oluşturulması gerektiğini savunur. Bu savunular sorgulama merkezli içerik düzenleme yaklaşımında da özellikle vurgulanmaktadır.

Cevap A

42. Hazırlanan bir öğretim programında öğrenciye kazandırılacak nitelikler; kazanım, beceri ve değerler olarak ifade edilmiştir. Öğretmen, dersini işleme ve öğretimi değerlendirmede kullanmak üzere belirtke tablosu hazırlamak istemektedir.

Buna göre, öğretmenin hazırlayacağı belirtke tablosu hangi öğelerden oluşmalıdır?

- A) Konu, içerik ve kazanım
- B) Kazanım, beceri ve değer
- C) İçerik, hedef ve davranış düzeyleri
- D) Konu, amaç ve davranış düzeyleri
- E) İçerik, davranış alanları ve ünite

Çözüm: Soru öncülü içerisinde sırasıyla yer alan “kazanım, beceri ve değer” kavramları B seçeneğinde aynı sırada ve şekilde yer alarak sorunun cevabına doğrudan ipucu verici nitelik taşımaktadır.

Cevap B

43. (I) Eda Öğretmen, dersini işledikten sonra öğrencilerine bir sınav uygular. (II) Sınavı hazırlarken ilgili kazanımları ve kazanımların ağırlıklarını göz önüne alarak bir belirtke tablosu hazırlar. (III) Hazırladığı tabloya uygun olarak sınavında 10 tane açık uçlu maddeye yer verir. (IV) Her bir maddenin değerini 10 puan olarak belirler. (V) Uygulama sonunda sınavdan en az 50 puan alan öğrencileri başarılı sayacağını açıklar. (VI) Sınava giren Ayşe, 80 puan alarak sınavda başarılı olur.

Buna göre, ölçüt kaç numaralı cümlede belirtilmiştir?

- A) I
- B) III
- C) IV
- D) V
- E) VI

Çözüm: Ölçme sonuçları ile karşılaştırılarak değerlendirilmeye dayanak oluşturan değere ölçüt adı verilir. Sorudaki öncüller dikkatle incelendiğinde V nolu öncüldeki “Uygulama sonunda sınavdan en az 50 puan alan öğrencileri başarılı sayacağını açıklar.” ifadesinin ölçüt ifadesi olduğu görülecektir. Çünkü bu ifade başarılı sayılabilmek için gerekli olan puanı 50 olarak belirlemektedir. Yani değerlendirmeye dayanak oluşturacak değer 50 puan değeridir. Dolayısıyla ifade bir ölçüt ifadesidir.

Cevap D

44. - 45. soruları aşağıdaki bilgilere göre cevaplayınız.

Bir Türkçe öğretmeni, 8A sınıfındaki öğrencilerden kendilerine verilen konuyla ilgili bir kompozisyon yazmalarını; 8B sınıfındaki öğrencilerden ise kendilerine verilen iki konudan birini seçip seçtikleri konuyla ilgili bir kompozisyon yazmalarını istemiştir. Öğretmen; öğrencilerin dönem boyunca okudukları kitap sayısı, kompozisyonu yazma süresi, konu seçme imkânı ve cinsiyet değişkenlerinin yazılı anlatım beceri düzeyini yordama gücünü incelemiştir.

44. Bu araştırmadaki bağımlı değişken aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Dönem boyunca okudukları kitap sayısı
- B) Cinsiyet
- C) Kompozisyonu yazma süresi
- D) Konu seçme imkânı
- E) Yazılı anlatım beceri düzeyi

Çözüm: Bu soruda paragrafın son cümlesi olan “Öğretmen; öğrencilerin dönem boyunca okudukları kitap sayısı, kompozisyonu yazma süresi, konu seçme imkânı ve cinsiyet değişkenlerinin yazılı anlatım beceri düzeyini yordama gücünü incelemiştir.” ifadesi bağımlı değişkeni tespit ederken anahtar ifade olarak belirlemektedir. İlgili ifadede öğretmenin yordamak istediği davranış yazılı anlatım beceri düzeyidir. Ancak, bu davranışın üzerinde öğrencilerin dönem boyunca okudukları kitap sayısı, kompozisyon yazma süresi, konu seçme imkânı ve cinsiyet değişkenleri bu beceriyi etkileyen değişkenler olarak dikkate alınmıştır. Dolayısıyla soruda bağımlı değişken, yazılı anlatım beceri düzeyidir. Çünkü bağımlı değişken deneysel bir araştırmada bağımsız değişkenin etkilediği değişken olarak bilinir. Bir başka deyişle bağımsız değişken araştırmacının etkilenenidir.

Cevap E

45. Bu araştırmadaki değişkenlerden hangisi dolaylı olarak ölçülür?

- A) Dönem boyunca okudukları kitap sayısı
- B) Kayıtlı oldukları şube
- C) Kompozisyonu yazma süresi
- D) Konu seçme imkânı
- E) Yazılı anlatım beceri düzeyi

Çözüm: Dolaylı ölçme, ölçülecek özelliğin doğrudan gözlemlenemediği durumlarda ölçülecek özelliğin ilgili olduğu bilimsel olarak ispatlanmış ya da tahmin edilen bir başka özellik ile ölçülmesidir. Seçenekler incelendiğinde A, B ve D seçenekleri doğrudan ölçme olarak görülmektedir. Burada C seçeneği zihninizde karışıklığa neden olabilir. Ancak "kompozisyon yazma süresi" doğrudan olarak ölçülür. Çünkü bu sürenin hesaplanmasında kronometre kullanılır ve bu ölçmede kullanılacak sıfır gerçek sıfırdır. Ancak bilindiği üzere eğitimde yapmış olduğumuz sınavlardan elde edilen puanlar ve bu puanların ilgili beceriyi yansıtma düzeyi dolaylı olarak ölçülür.

Cevap E

46. - 48. soruları aşağıdaki bilgilere göre cevaplayınız.

Bir Avrupa ülkesinde motosikletli polislerin hizmet içi eğitim programları dâhilinde ileri sürüş testleri ve eğitimleri yapılmaktadır. Motosikletli polisler, öncelikle yol sürüşü sınavına alınmaktadır. Bu sınavda, sınavı yapan gözlemci ayrı bir motosiklet ile adayı hemen arkasından takip eder. Gözlemci, sürüş bitiminde aşağıdaki forma 0 - 4 puan arasında uygun gördüğü puanları vererek gözlem sonuçlarını aktarır. 0 puan en düşük, 4 puan ise en yüksek beceri düzeyini göstermektedir.

Ölçütler	Puan
Motosikleti bakımları yapılmış ve yola çıkma-ya uygun vaziyette hazır bulundurma	
Motosikletin yönlendirmesini yumuşak ve çabuk hareketlerle yapabilme	
Trafikte uygun konumlanma noktaları seçme	
Debriyajı yumuşak, nazik ve vitesle uyumlu zamanlamayla kullanabilme	
Frenleri, tekerlerin kilitlenmesine izin vermeden etkili kullanabilme	
Virajlarda uygun viraj çizgilerini tayin ve takip edebilme	

Her bir maddeden adayın almış olduğu puanlar toplanarak bir toplam puan belirlenir. Gözlem sonucunda yeterli puanı alan motosikletli polisler görevine devam ederler. Yeterli puanı alamamış olan motosikletli polisler ise hizmet içi ileri sürüş eğitimine alınırlar.

46. Buna göre, motosikletli polislerin ileri sürüş becerilerinin değerlendirilmesinin amacına ve ölçütüne göre türleri aşağıdakilerden hangisinde birlikte verilmiştir?

<u>Amacına göre</u>	<u>Ölçütüne göre</u>
A) Tanıma ve yerleştirme	Mutlak
B) Tanıma ve yerleştirme	Bağıl
C) Değer biçme	Mutlak
D) Değer biçme	Bağıl
E) Süreç izleme	Bağıl

Çözüm: Bu soru birçok adayın amacına göre değerlendirme türünü belirlerken iki seçenek arasında kalabileceği bir sorudur. Muhtemelen amacına göre değerlendirme türü olarak tanıma ve yerleştirme ile değer biçme seçenekleri arasında kalınmıştır. Ancak sorunun son kısmındaki "Gözlem sonucunda yeterli puanı alan motosikletli polisler görevlerine devam ederler. Yeterli puanı alamamış olan motosikletli polisler ise hizmet içi ileri sürüş eğitimine alınır." ifadesi sorunun çözümünde belirleyici rol oynamaktadır. Görüldüğü üzere ilgili davranışı sergileyen ve yeterli puanı alan polisler göreve devam ederken davranışı sergilemeyenler hizmet içi kursa alınmaktadır. Bu tıpkı yabancı dil hazırlık sınıfından ilgili davranışa sahip olanların muaf olması, sahip olmayanların ise hazırlık eğitimi almaları gibi düşünülebilir. Dolayısıyla mevcut soru, amacına göre tanıma ve yerleştirmeye yönelik değerlendirmedir. Ölçütüne göre ise yeterli, puan ifadesi mutlak olduğundan ölçütüne göre mutlak değerlendirilmez.

Cevap A

47. Motosikletli polislerin ileri sürüş becerilerinin değerlendirilmesinde kullanılan bu yaklaşımın, aşağıdakilerden hangisiyle adlandırılması uygundur?

- A) Performans değerlendirme
- B) Akılcı değerlendirme
- C) Modern değerlendirme
- D) Ürün değerlendirme
- E) İleri değerlendirme

Çözüm: Soruda verilen durum psikomotor bir beceriye yönelik olduğundan yapılan değerlendirme performans değerlendirmedir. Burada D seçeneği dışındaki çeldiriciler muhtemelen ilk defa karşılaşılan kavramlar olmakla beraber sadece birer çeldiriciden ibarettir. Bu başlıklar altında değerlendirme türleri sınav kapsamında yer almamaktadır.

Cevap A

48. Gözlemcinin kullanmış olduğu ölçme aracı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Kısa yanıtlı sınav
- B) Bütüncül dereceli puanlama anahtarı
- C) Kontrol listesi
- D) Derecelendirme ölçeği
- E) Ürün dosyası

Çözüm: Gözlemcinin kullanmış olduğu ölçme aracı 0-4 puan arasında puanlanan ve bu puan verilirken de davranışın sergilenme düzeyine göre puanlama yapıldığından cevap derecelendirme ölçeği olur.

Cevap D

49. Bir öğretmen, bir testin iki paralel formunu 2 hafta arayla öğrencilerine uygulamıştır. Formların uygulanması veya puanlanması esnasında karşılaşılabilecek olası durumlar aşağıda verilmiştir.

- I. Öğrencilerin ikinci uygulamada yorgun olmaları
- II. Öğretmenin her iki uygulamada da toplam puanları hesaplarken işlem hataları yapması
- III. Toplam puanları düşük bulan öğretmenin, her iki uygulamada da puanlar ortalaması 65, standart sapması 10 olacak şekilde artırması

Bu durumlardan hangileri, paralel formlar yöntemi ile hesaplanan güvenirlik katsayısını düşürür?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) I ve II
- D) I ve III
- E) II ve III

Çözüm: Paralel formlar benzer davranışı ölçtüğü kabul edilen iki testin, aynı gruba belli aralıklarla ya da aynı anda uygulanmasıdır. Soruda paralel formun iki hafta arayla uygulandığı vurgulanmıştır. Burada karşılaşılabilecek durumlardan "Öğrencilerin ikinci uygulamada yorgun olmaları" ve "Öğretmenin her iki uygulamada toplam puanları hesaplarken işlem hataları yapması" bu testlerden alınacak puanların farklılaşmasına neden olur. Dolayısıyla güvenirlik katsayısı düşer. Ancak "Toplam puanları düşük bulan öğretmenin bunları her iki uygulamada da ortalaması 65, standart sapması 10 olacak şekilde arttırması" her iki testten elde edilecek puanlarda benzer değişiklikler yaratacağından bu puanların farklılaşmasına neden olmaz. Dolayısıyla güvenirlik düşmez.

Cevap C

50. Aşağıda belirtilen değişkenler arasındaki ilişkilerden hangisi, Kamu Personel Seçme Sınavı Eğitim Bilimleri Testinin yordama geçerliği hakkında bilgi verir?

1. Değişken	2. Değişken
A) Testten alınan toplam puanlar	Lisans mezuniyet not ortalamaları
B) Testten alınan toplam puanlar	Yeni atanan öğretmenlerin ilk yıl sonundaki yeterlik puanları
C) 2010 yılında uygulanan testin madde ayırt edicilik indeksleri	2011 yılında uygulanan testin madde ayırt edicilik indeksleri
D) Testin 2010 yılı uygulamasından alınan toplam puanlar	Testin 2011 yılı uygulamasından alınan toplam puanlar
E) 2010 yılında uygulanan testin madde güçlük indeksleri	2011 yılında uygulanan testin madde güçlük indeksleri

Çözüm: Yordama geçerliği, geçerliği ispat edilecek bir testin bu test puanından daha sonra elde edilecek bir başka puanla kıyaslanması ve bu puanlar arasındaki korelasyona bakılarak testin gelecekte elde edilen puanı tahmin gücü hakkında bilgi verir. Seçenekler dikkatle incelendiğinde B seçeneğinde yer alan KPSS'den alınan toplam puanla yeni atanan öğretmenin ilk yıl sonundaki yeterlik puanı arasındaki ilişki kamu personel seçme sınavının eğitim bilimleri testinin yordama geçerliği hakkında bilgi verir.

Cevap B

51. Bir şiddet eğilimi ölçeği geliştirme çalışmasında şu işlemler yapılmıştır:

- Maddelerin, saldırganlık durumlarını uygun biçimde örneklediği, uzman kanılarına başvurularak irdelenmiştir.
- Öğrencilerin ölçekte yer alan maddeleri cevaplamak için kaç dakikaya ihtiyaçlarının olacağı, deneme uygulamalarında gözlenmiş ve ölçekteki madde sayısı bu doğrultuda azaltılmıştır.
- Ölçek uygulanmasından elde edilen puanlara bakıldığında erkek öğrencilerin daha yüksek puanlara sahip oldukları belirlenmiştir. Bu durumun, erkek öğrencilerin kız öğrencilere göre şiddete daha eğilimli oldukları bilgisiyle uyum içinde olduğu belirlenmiştir.
- Ölçekten elde edilen puanların merkezi eğilim ve değişkenlik istatistikleriyle Cronbach'ın q katsayısı hesaplanmıştır.

Yapılan bu işlemler, ölçme aracının hangi özelliği hakkında bilgi vermez?

- A) Kullanışlılık
- B) Kapsam geçerliği
- C) Yapı geçerliği
- D) Ölçmenin standart hatası
- E) Objektiflik

Çözüm: "Maddelerin, saldırganlık durumlarını uygun biçimde örneklediği, uzman kanılarına başvurularak irdelenmiştir." ifadesi şiddet eğilimi ölçeğinin kapsam geçerliği hakkında bilgi verir.

"Öğrencilerin ölçekte yer alan maddeleri cevaplamak için kaç dakikaya ihtiyaçlarının olacağı, deneme uygulamalarında gözlenmiş ve ölçekteki madde sayısı bu doğrultuda azaltılmıştır." ifadesi şiddet eğilimi ölçeğinin kullanılabilirliğiyle ilgilidir.

"Ölçek uygulanmasından elde edilen puanlara bakıldığında erkek öğrencilerin daha yüksek puanlara sahip oldukları belirlenmiştir. Bu durumun, erkek öğrencilerin kız öğrencilere göre şiddete daha eğilimli oldukları bilgisiyle uyum içinde olduğu belirlenmiştir." ifadesi yapı geçerliğiyle ilgilidir.

"Ölçekten elde edilen puanların merkezi eğilim ve değişkenlik istatistikleriyle ve değişkenlik istatistikleriyle Cronbach'ın alfa katsayısı hesaplanmıştır." ifadesi ölçmenin standart hatasıyla ilgilidir.

Görüldüğü üzere testin aynı puanlayıcı tarafından farklı zamanlarda puanlanması ya da farklı puanlayıcıların aynı testi puanlaması anlamına gelen objektiflik ifadesiyle bir öncül soruda yer almamaktadır.

Cevap E

52. Bir öğretmen, geliştirdiği 5 seçenekli 20 maddelik, çoktan seçmeli testin cevap anahtarını aşağıdaki örüntüyü oluşturacak şekilde hazırlamıştır.

	A	B	C	D	E
1	●	○	○	○	○
2	○	●	○	○	○
3	○	○	●	○	○
4	○	○	○	●	○
5	○	○	○	○	●
6	○	○	○	●	○
7	○	○	●	○	○
8	○	●	○	○	○
9	●	○	○	○	○
10	○	●	○	○	○
11	○	○	●	○	○
12	○	○	○	●	○
13	○	○	○	○	●
14	○	○	○	●	○
15	○	○	●	○	○
16	○	●	○	○	○
17	●	○	○	○	○
18	○	●	○	○	○
19	○	○	●	○	○
20	○	○	○	●	○

Cevap anahtarındaki ilk 10 maddedeki örüntüyü fark eden bazı öğrenciler, geride kalan maddeleri okumadan doğru cevaplamışlardır.

Bu öğrenciler için elde edilen ölçme sonuçlarından hangi niteliği düşüktür?

- A) Puan ortalaması
- B) Kullanışlılık
- C) Yapı geçerliği
- D) Puanlama objektifliği
- E) Kapsam geçerliği

Çözüm: Bu soruda "Cevap anahtarındaki ilk on maddedeki örüntüyü fark eden bazı öğrenciler, geride kalan maddeleri okumadan doğru cevaplamışlardır." ifadesi sorunun çözümünde anahtar rol oynamaktadır. Burada öğrencilerin ilk on sorudaki örüntüden yola çıkarak kalan soruları okumadan çözdükleri söylenmektedir. Bu öğrencilerin soruları doğru yaptıkları halde ilgili davranışa sahip olup olmadıkları bilinmemektedir. Bu durum, testin yapı geçerliğiyle ilgilidir.

Cevap C

53. Bir öğretim üyesi, üniversite 2. sınıf öğrencilerine ölçme ve değerlendirme ara sınavında sormak üzere aşağıdaki çoktan seçmeli maddeyi hazırlamıştır.

Korelasyon, iki değişken arasındaki ilişkinin derecesini verir. İki değişken arasındaki ilişkinin derecesini veren katsayıya korelasyon adı verilir ve $r_{x,y}$ ile gösterilir. Aşağıdaki korelasyon değerlerinden hangisi daha zayıf bir ilişkiyi gösterir?

- a. 0.05
- b. 0.11
- c. 0.21
- d. 0.57
- e. 0.68

Öğretim üyesinin hazırlamış olduğu maddede, çoktan seçmeli maddelerin yazılmasında dikkat edilmesi gereken esaslardan hangisi gözetilmemiştir?

- A) Maddenin yalnız bir doğru yanıtı olmalıdır.
- B) Seçeneklerin uzunlukları birbirine yakın olmalıdır.
- C) Seçenek sayısı, testin hitap edeceği öğrenci düzeyine uygun olmalıdır.
- D) Madde kökünde gereksiz açıklamalardan kaçınılmalıdır.
- E) Noktalama işaretlerine ve imla kurallarına uyulmalıdır.

Çözüm: Bu sorunun kökünde yer alan "Korelasyon, iki değişken arasındaki ilişkinin derecesini verir. İki değişken arasındaki ilişkinin derecesini veren katsayıya korelasyon adı verilir..." ifadeleri aynı anlama geldiğinden D seçeneğinde yer alan "Çoktan seçmeli madde yazılmasında dikkat edilmesi gereken esaslardan madde kökünde gereksiz açıklamalardan kaçınılmalıdır." ilkesi göz ardı edilmiştir.

Cevap D

54. Aşağıda 8. sınıf öğrencileri için hazırlanmış, sözlü ve yazılı sınav sorusu örnekleri ile ev ödevi örnekleri verilmiştir.

Sözlü Sınav Sorusu

- A1. 18. yüzyıl öncesinde, Osmanlı İmparatorluğu'nda merkezi hazinenin gelir kaynaklarından ikisini açıklayınız.
- A2. Osmanlı İmparatorluğu'nda maliye sistemini anlatınız.

Yazılı Sınav Sorusu

- B1. Ülkemizin 81 ilinden biri olan ve güneyde yer alan Antalya'nın, Akdenize kıyısı olması nedeniyle sahip olduğu coğrafi özellikleri yazınız.
- B2. Antalya'nın bitki örtüsü ve iklim özellikleri arasındaki ilişkiyi açıklayınız.

Ev Ödevi

- C1. 30 x 60 cm boyutlarında, üzerinde en büyük beş gölümüzün, sıra dağlarımızın ve en büyük üç platomuzun gösterildiği bir kabartma Türkiye haritası hazırlayınız.
- C2. Beyaz renkte hazırlanmış ve size verilmiş olan kabartma Türkiye haritasında en büyük beş gölümüzün, sıra dağlarımızın ve en büyük üç platomuzun adlarını üzerine yazınız ve bunları farklı renklerde boyayınız.

Soru yazım ilkeleri göz önüne alındığında bir öğretmenin sırasıyla sözlü sınav sorusu, yazılı sınav sorusu ve ev ödevi örneklerinden hangilerini seçmesi beklenir?

- A) A1, B1, C1
- B) A1, B2, C1
- C) A1, B2, C2
- D) A2, B1, C1
- E) A2, B1, C2

Çözüm: Sözlü sınav sorusu olarak A1 sorusunu seçmek daha doğru olur. Çünkü bu soruda öğrenciden 18. yüzyıl öncesinde Osmanlı İmparatorluğu'nda merkezi hazinenin gelir kaynaklarından ikisini açıklaması istenmiştir. Bu ifade sözlü sınav için daha uygundur. A2'deki ifadede ise bir sınırlama söz konusu değildir. Dolayısıyla bu sorunun sözlü sınav sorusu olarak alınması uygun değildir.

Yazılı sınav sorusu olarak B2 sorusu alınmalıdır. Bu ifade açık, anlaşılır ve sade bir ifadedir. Ancak B1 ifadesi gereksiz sözcüklerin yer aldığı ve öğrencinin sorunun cevabına ulaşmasında ipucu özelliği taşıyacak bilgilerin olması itibarıyla sınav sorusu olarak seçimi doğru değildir.

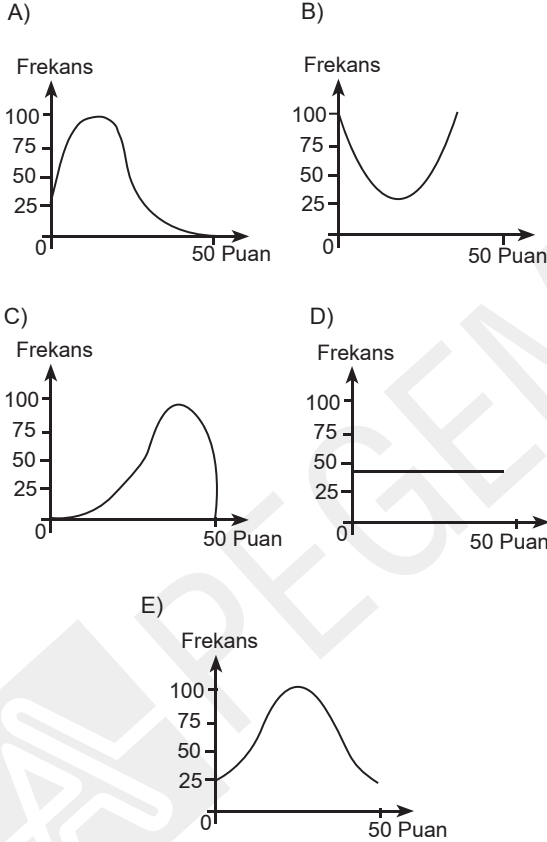
Ev ödevi olarak C2 ödevinin seçilmesi daha uygundur. Çünkü C1 8. sınıf öğrencisinin hazırlayacağı tarzda bir ödev değildir. Bir kabartma Türkiye haritası hazırlamak bu eğitim kademesindeki bir öğrenciden beklenebilecek bir davranış değildir. Ancak, hazırlanmış olan bir kabartma haritasında istenen bilgileri yazmak ve farklı renklerde boyamak bu kademedeki bir öğrencinin sergileyebileceği bir davranış olması itibarıyla C2'nin ev ödevi olarak seçilmesi uygundur.

Cevap C

55. - 56. SORULARI AŞAĞIDAKİ BİLGİLERE GÖRE CEVAPLAYINIZ.

2000 öğrencinin bulunduğu bir okuldan, matematik bilgi yarışması için 4 kişilik bir takımın oluşturulması hedeflenmektedir. Takıma alınacak başarılı öğrencileri seçmek amacıyla okuldaki tüm öğrenciler 50 madde-lik çoktan seçmeli bir başarı testine alınacaktır.

55. Belirtilen amaç doğrultusunda hazırlanan bir sınavdan alınan puanların frekans grafiğinin aşağıdakilerden hangisine en yakın olması beklenir?

Çözüm: Çok kişinin başvurduğu ancak az kişinin seçileceği bir sınavın, zor ve öğrencilerin çoğunun başarısız olduğu bir sınav olmalıdır. Bu özellik sağa çarpık dağılım özelliğidir. İlgili seçenekler incelendiğinde A seçeneği sağa çarpık dağılım olarak görülmektedir.

Cevap A

56. Yapılan bu değerlendirme işleminde, mutlak ölçüt kullanılmasına bağlı olarak aşağıdaki sonuçlardan hangisi gözlenebilir?

- A) Takım için yeterli sayıda öğrenci bulunamayabilir.
- B) Öğrencilerin başarı düzeyleri belirlenemeyebilir.
- C) Yeterli objektiflik sağlanamayabilir.
- D) Ölçmenin standart hatası istenenden çok büyük olabilir.
- E) Sınavın kullanılabilirliği çok düşük olabilir.

Çözüm: Yapılacak değerlendirmede mutlak ölçüt kullanılırsa bu yeterliliğe sahip öğrenci bulunmayabilir. Dolayısıyla takım için yeterli sayıda öğrenci seçilmeyebilir. Ancak bağlı ölçüt kullanılırsa seçme işlemi sıralamaya dayalı yapılacağından dört kişilik takım her zaman oluşturulabilir.

Cevap A

57. Bir öğretmen, 100 öğrenciye uygulamış olduğu testten elde edilen ham puanları z standart puanlarına dönüştürmüştür. Aşağıdaki tabloda, beş öğrencinin ham puanları ve z puanları verilmiştir.

Öğrenci	Ham puan	z puan
Kemal	100	1,5
Nuri	90	1
Fatma	70	-0,5
Zeynep	50	-1
Mehmet	30	-2

Öğretmen bir öğrencinin puan dönüşümünde hata yaptığına göre, hatalı puan hangi öğrenciye aittir?

- A) Kemal
- B) Nuri
- C) Fatma
- D) Zeynep
- E) Mehmet

Çözüm: Verilen tablo incelendiğinde Z puanındaki 1 puanlık artış, ham puanda 20 puanlık artışa neden olmaktadır. Ancak bu oran, Fatma'nın puanında söz konusu kuralı sağlamamaktadır. Dolayısıyla Fatma'nın puanının dönüşümünde hata yapıldığı söylenebilir.

Cevap C

58. Bir tarih öğretmeni, 6A ve 6B şubelerindeki öğrencilere aynı testi uygulamıştır. Şubelerdeki puan dağılımına ait betimsel istatistikleri aşağıdaki tabloda vermiştir.

	6A	6B
Öğrenci sayısı	36	34
En Düşük Puan	8	4
En Yüksek Puan	40	36
Aritmetik Ortalama	25,50	18,74
Standart Sapma	5,13	9,11

Bu tabloya göre, aşağıdakilerden hangisi kesinlikle söylenebilir?

- A) 6A şubesinin puan aralığı, 6B şubesinin puan aralığından daha geniştir.
- B) 6A şubesindeki puanlar, 6B şubesindeki puanlardan daha homojen bir dağılım göstermiştir.
- C) 6B şubesi, tarih testinde 6A şubesinden daha başarılı olmuştur.
- D) 6A şubesinde, testteki tüm maddeleri doğru cevaplayan en az bir öğrenci vardır.
- E) 6B şubesindeki puan dağılımı sola çarpıktır.

Çözüm: Verilen tablo incelendiğinde 6A şubesindeki puanların standart sapması, 6B şubesindeki puanların standart sapmasından daha düşüktür. 6A şubesinin standart sapmasının 6B şubesinden daha düşük olması, bu şubedeki öğrencilerin yoklanan davranış bakımından 6B şubesindeki öğrencilere kıyasla daha benzer oldukları yani bu şubenin daha homojen bir dağılım gösterdiği anlamına gelir.

Cevap B

59. Aşağıda, 8. sınıf öğrencilerine uygulanan uluslararası bir sınavın fen bilimleri alt testinde yer alan çoktan seçmeli bir madde, bu maddenin ölçtüğü bilişsel düzey ve madde istatistikleri verilmiştir.

Canlılarda büyük ve karmaşık yapıdaki moleküller parçalanarak daha basit ve küçük moleküller hâline dönüşür.

Bu olaya ne denir?

- a. Boşaltım
- b. Emilim
- c. Sindirim
- d. Dolaşım

Bilişsel düzey	Hatırlama
Madde güçlük indeksi (p)	0,21
Madde ayırt edicilik	0,61

Bu maddeyle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Başarı düzeyi yüksek öğrencilerle düşük olanları ayırt etmekte yetersizdir.
- B) Madde testten çıkarılırsa iç tutarlık katsayısı artar.
- C) Testi alan öğrencilerin çoğunluğu tarafından doğru cevaplanmıştır.
- D) Öğrencilerin test puanları arttıkça maddeyi doğru cevaplama olasılıkları artmaktadır.
- E) Üst düzeyden bir düşünme becerisini ölçmektedir.

Çözüm: Verilen soru incelendiğinde madde ayırt edicilik indeksinin 0.61 olduğu görülmektedir. Bu değer, bu maddenin çok iyi ayırt edici madde olduğu şeklinde yorumlanır. Dolayısıyla bu sınavdan yüksek puan alan öğrencilerin ilgili maddeyi de doğru cevaplama oranlarının daha yüksek olduğu söylenebilir.

Cevap D

60. Bir okuldaki 7. sınıf öğrencilerine 5 seçenekli bir İngilizce testi uygulanmıştır. Testteki ilk üç maddenin alt grup-üst grup yöntemiyle madde analizini gösteren tablo aşağıda verilmiştir. Altı çizili seçenekler anahtar cevaptır.

Madde No	Grup	Öğrenci Sayısı	Seçenekler				
			A	B	C	D	E
1	Üst	25	0	<u>15</u>	6	4	0
	Alt	25	4	<u>12</u>	3	6	0
2	Üst	25	2	2	<u>20</u>	1	0
	Alt	25	5	8	<u>6</u>	2	4
3	Üst	25	4	3	9	4	<u>5</u>
	Alt	25	6	4	5	2	<u>8</u>

Bu maddelerle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Madde 1 ve madde 3'ün ayırt edicilikleri birbirine eşittir.
- B) Madde 2, madde 1'den daha ayırt edici bir maddedir.
- C) Madde 1, diğer ikisine göre daha zordur.
- D) İlk üç maddeden alınan puanların ortalaması 1,25'tir.
- E) Madde 3'ün C çeldiricisi, beklenen yönde işlemiştir.

Çözüm: Verilen maddelerin ayırt edicilik indeksleri hesaplandığında bir nolu maddenin ayırt edicilik indeksi $(15-12)/25=0.12$ olarak hesaplanmaktadır. İki nolu maddenin ayırt edicilik indeksi ise $(20-6)/25=0.56$ olarak hesaplanmaktadır. Görüldüğü üzere iki nolu maddenin ayırt ediciliği bir nolu maddenin ayırt ediciliğinden daha yüksektir. Bu ifade B seçeneğinde yer almaktadır.

Cevap B

61. Bazı ana ve babalar çocukları büyüdükçe onları hatalarından ve başarısızlıklarından dolayı daha fazla eleştirmektedir. Bunun sonucunda, çocuklarda başarısızlık kaygısına neden olmaktadır. Başarısızlık kaygısı olan bazı bireyler de daha sınav salonuna giderken kaygı yaşamaya başlamaktadır.

Buna göre, bir öğrencinin sınav salonuna giderken sınav kaygısı yaşamaya başlaması aşağıdakilerden hangisiyle açıklanabilir?

- A) Genelleme
- B) Ayırt etme
- C) Kendiliğinden geri gelme
- D) Üst düzey koşullanma
- E) Olumsuz pekiştirme

Çözüm: Soru kökünde öğrencinin sınav salonuna girerken sınav kaygısı yaşamayı ifade edilmektedir. Başarısızlık kaygısı, sınavdan kaynaklanmakta ve bu durumda sınav birinci koşullu uyaran haline gelmektedir. Sınav ile bitişiklik kazanan sınav salonu ikinci koşullu uyandır. Bu nedenle sınav salonu da aynı koşullu tepki olan kaygıyı oluşturmaktadır. Bu durumda doğru yanıt "Üst düzey koşullanmadır (ikinci dereceden koşullanma)". Sorunun doğru yanıtının genelleme olması için tüm sınavlar gibi benzer uyaranların aynı koşullu tepkiyi ortaya çıkarması gibi bir vurgu yapılması gerekirdi. Ancak bu durum soru kökünde yer almadığı için doğru yanıt "Üst düzey koşullanmadır".

Cevap D

62. Millî Eğitim Bakanlığı, ilköğretim 1. sınıfa başlayan öğrencilerin ana babalarından ayrılmalarını kolaylaştırmak ve korkularını yenmelerine yardımcı olmak için öğretim yılının başında uyum haftası düzenlemiştir. Bu haftada; öğrencilerin öğretmenlerini, sınıf arkadaşlarını, sınıflarını ve okul binalarını tanımalarını sağlayan eğlenceli etkinlikler yapılmıştır. Bu etkinliklerle öğrencilerin okuldaki idarecilerle ve çalışanlarla tanışmaları sağlanmıştır. En sonunda öğrencilere sınıflarına geçiş sıralara oturmaları söylenmiştir.

Okula yeni başlayan öğrencilerin okula uyumunu kolaylaştırmak ve korkularını yenmelerine yardımcı olmak amacıyla düzenlenen bu uygulamayı en iyi açıklayan yöntem veya teknik aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Zincirleme yöntemi
- B) Eşik yöntemi
- C) Sistematiik duyarsızlaştırma
- D) Programlı öğretim
- E) Öz düzenleme

Çözüm: Sistematiik Duyarsızlaştırma, davranışçı yaklaşım göre korku ve fobilerin tedavisinde kullanılan ve tüm aşamalarında uzman yardımı gerektiren bir terapi tekniğidir. Sistematiik duyarsızlaştırma, eşik yöntemini de içine alan bir tekniktir. Bu nedenle iki seçeneğin aynı anda bulunması uygun değildir. Bu konudaki itirazımız ÖSYM'ye yapılmıştır.

ÖSYM bu sorunun çözümünü C seçeneği olarak vermiştir.

63. Öğrencilerin dikkat sürelerinin kısa olmasından dolayı eğitimde birçok etkinlik 30-40 dakikayı geçmeyecek şekilde düzenlenir. Buna rağmen, ilköğretime yeni başlayan öğrencilerin ilk haftalarda dikkat süreleri daha kısadır ve hızlı bir şekilde düşer. Bu durumu bilen Aylin Öğretmen, yılın başında yapılan etkinliklerin sürelerini 15-20 dakika ile sınırlarken, daha sonraki haftalarda çalışma sürelerini kademeli olarak artırmıştır.

Aylin Öğretmen'in öğrencilerin dikkat sürelerini artırmak için uyguladığı bu yöntem aşağıdakilerden hangisiyle en iyi açıklanabilir?

- A) Kendini ayarlama
- B) Eşik yöntemi
- C) Isındırma yöntemi
- D) Zihinsel disiplin
- E) Zaman yönetimi

Çözüm: Soru kökünde uygulamayı yapan öğretmen ilköğretime başlayan öğrencilerini 40 dakika boyunca dikkatlerini, sabit bir şekilde derse yönlendirmek istemektedir. Ancak ilköğretime başlayan öğrencinin dikkat süresi 40 dakika değildir. Bundan dolayı ilk başta 15-20 dakika dikkatlerini sabit tutuyor. Daha sonraki haftalarda dikkatlerini kademeli olarak aşama aşama 40 dakikaya doğru artırmak istiyor. Bir davranışın kazanılmasında davranış adım adım yaptırarak davranışın miktarını artırmaya eşik yöntemi denilmektedir. Sorudaki öğretmenin uyguladığı yöntem eşik yöntemidir.

Cevap B

64. Atatürk'ün Gençliğe Hitabesi'ni öğrenmiş bir kişi, yıllar sonra Hitabe'yi tekrar hatırlamaya çalıştığında sadece ilk birkaç cümlesini hatırlamakta, geri kalanını hatırlayamamaktadır.

Bu durum, öğrenmede aşağıdakilerden hangisiyle açıklanabilir?

- A) İleriye ket vurma
- B) Yakınlık etkisi
- C) Olumsuz transfer
- D) Geriye ket vurma
- E) Öncelik etkisi

Çözüm: Atatürk'ün Gençliğe Hitabesini öğrenmiş bir kişi, yıllar sonra hitabeyi hatırlamaya çalıştığında sadece ilk birkaç cümlesini hatırlamakta, geri kalan kısmını hatırlayamamaktadır. Sorunun doğru cevabı öncelik etkisi olarak verilmiştir. Ancak soru dikkatli bir şekilde incelendiğinde, bilgileri hatırlayamamak ket vurma ile ilişkilidir. Hitabeyi öğrendikten sonra aradan yıllar geçmiş, bu arada kişi yeni bilgiler öğrenmiştir. Dolayısıyla yeni bilgilerin eski bilgileri unutturması söz konusudur. O nedenle bu sorunun cevabı geriye ket vurma olmalıdır. Sorunun doğru yanıtının "D" seçeneği olduğu düşünülmektedir.

ÖSYM bu sorunun çözümünü E seçeneği olarak vermiştir.

65. Buğra, ayakkabı bağcıklarını bağlamakta zorlanmaktadır. Babası ona ayakkabı bağlamanın kolay bir yolunu öğretir. Daha sonraları Buğra ayakkabılarını kolayca bağlayıp çözer.

Buğra'nın bu öğrenme davranışı aşağıdakilerden hangisiyle en iyi açıklanabilir?

- A) Edimsel koşullanma
- B) Özümleme
- C) Dengeleme
- D) Yakın gelişim alanı
- E) Uyum sağlama

Çözüm: Soru kökünde, Buğra'nın ayakkabılarını tek başına bağlamakta zorlandığı, babasının ona, kolay bir yolunu gösterdikten sonra Buğra'nın ayakkabılarını kolaylıkla bağlayıp çözebildiği belirtilmiştir. Kişinin kendi başınayken yapamadığı ancak bir başkasından yardım alarak yapabilir duruma gelmesine Vygotsky "Yakın gelişim alanı (zone of proximal development)" olarak tanımlamaktadır. Sorunun doğru yanıtı özümleme ve uyum sağlama olamaz. Çünkü Piaget'e göre birey, şemalarını (yapabildiği bilişsel işlemleri) ancak kendi yaşantısıyla, kendisi bulur. Piaget'de yardım alma ya da eğitimi zihin gelişimi üzerinde bir etkisi yoktur.

Cevap D

66. Çocukluğunu köyde kuzularla, koyunlarla geçiren Hasan, liseden sonra veterinerlik fakültesinde öğrenim görmeye başlamıştır. Hasan bazı derslerde, diğer öğrencilerden daha çabuk ve daha iyi öğrenmektedir.

Hasan'ın diğer öğrencilerden daha iyi öğrenmesine temel oluşturan etken aşağıdakilerden hangisidir?

- A) İlgi
- B) Olgunlaşma
- C) Zekâ düzeyi
- D) Performans düzeyi
- E) Kültürel-çevresel etki

Çözüm: Soru kökünde çocukluğunu köyde geçiren Hasan'ın hayvanlarla etkileşiminin fazla olması dolayısıyla veterinerlik fakültesinde öğrenim görmeye başladığında bazı derslerde diğer öğrencilerden daha çabuk ve hızlı öğrenmesi belirtilmiştir. Soru incelendiğinde, öğrencinin bu dersleri hızlı öğrenmesinin nedeni daha önceki yaşantılarından kaynaklanmaktadır. Eğer soru kökü öğrenmeyi etkileyen bireysel faktörleri sormuş olsaydı, bu sorunun yanıtı "Olumlu transfer" olurdu. Ancak soru, psikolojik yaklaşımlar konusuna ait bir sorudur. Dolayısıyla yanıt kültürel çevresel etki olacaktır.

Cevap E

67. Üniversitede kimya dersinde, bir öğretim elemanı öğrencilerine deney için sıvı hâlinde bir bileşik verir ve bu bileşiği oluşturan elementleri bulmalarını ister.

Derste öğrencilerin bileşiği oluşturan elementleri bulmaları, en iyi aşağıdakilerden hangisiyle açıklanabilir?

- A) Örtük öğrenme
- B) Alış yoluyla öğrenme
- C) Tam öğrenme
- D) Keşif yoluyla öğrenme
- E) Akran destekli öğrenme

Çözüm: Soru kökünde, deneyde verilen bileşiği oluşturan elementleri öğrencilerin bulması istenmiş ve öğrenciler elementleri kendileri bulmuştur. Öğrencinin bir konuyu çalışıp kendisinin bulması, Bruner'e göre buluş (keşif) yoluyla öğrenmedir. Soru köküne dikkatli bakıldığında, öğretmen zaten deney ortamı düzenlemiştir, deneyde öğrencinin kendisinin ulaşmasını hedeflemiştir. Seçeneklerde verilen akran destekli öğrenme daha çok Vygotsky'e uygundur. Eğer soru kökünde öğrencilerin birbirlerinden öğrenmesi vurgulansaydı doğru yanıt akran destekli öğrenme olurdu. Ancak böyle bir durum söz konusu değildir.

Cevap D

68. Yüksel Bey yeni aldığı elbise dolabının kurulum yönergesine bakarak önce küçük parçaları birleştirmiş, sonra da birleştirdiği parçaları ilgili yerlere tutturarak dolabı kurmayı başarmıştır.

Yüksel Bey'in elbise dolabını kurmada kullandığı kurulum yönergesi hangi türden bilgiyi içermektedir?

- A) Bildirimsel
- B) Açıklayıcı
- C) İşlemsel
- D) Yöntemsel
- E) Araçsal

Çözüm: Soru kökünde Yüksel Bey'in, elbise dolabının kurulum yönergesine bakarak elbise dolabını kurmayı başardığı ifade edilmiştir. Bilgi işleme yaklaşımına göre, bir işin yapılış basamakları (bir işin nasıl yapıldığı) uzun süreli bellek içinde işlemsel belleğin özelliğidir. Bu tür bilgiler işlemsel bellekte bulunmaktadır. İşlemsel belleğin İngilizcesi olan prosedür sözcüğü Türkçeye işlemsel ya da yöntemsel olarak çevrilmiştir. Sorunun doğru yanıtı "C" seçeneği olarak verilmiştir. Ancak "D" seçeneği de doğru yanıttır. Sorunun seçeneklerindeki açıklayıcı bilgi bir olgu ya da kavramın ne olduğu hakkındaki bilgidir. Anlamsal (Semantik) bellek ve anısal bellekteki bilgiler bu tür bilgilerdir. A seçeneğindeki bildirimsel bilgi, "eğerli, iseli ve koşullu" bilgilerdir. Bu bilgiler daha çok anlamsal bellekte bulunurlar.

Cevap C

69. Ayla Öğretmen dersin başında; dersin hedefleri, derste işlenecek konular ve uygulamalar konusunda öğrencilere bilgi vermiştir.

Ayla Öğretmen'in bu uygulaması, öğrenmede hangi bilişsel sürece yöneliktir?

- A) Algılama
- B) Dikkat
- C) Anlamlandırma
- D) Kodlama
- E) Hatırlama

Çözüm: Soru kökünde belirtilen öğretmenin yaptığı uygulama, bilgi işleme yaklaşımına göre öğrencinin dikkatini çekmeye yöneliktir. Bu yaklaşıma göre dikkat bilgi işleminin ilk basamağıdır. Hedefler hakkında bilgi vermek dikkat çekmeye yöneliktir. A seçeneğindeki algılama, bilgi işleme yaklaşımına göre, dikkat basamağından sonra, bireyin kısa süreli belleğinin önceki bilgilerle yeni uyarıcıyı anlamlandırması yani ilişkilendirmesidir. Algılama, ikinci basamaktır. Dolayısıyla doğru yanıt A seçeneği olamaz. C seçeneğindeki anlamlandırma, uzun süreli belleğe kodlama türlerinden biridir. Burada bilgi uzun süreli belleğe aktarılmış ya da kodlanmış değildir.

Cevap B

70.

- Sunulan bilginin özelliğini belirlemek
- Sunulan bilgi ile ilişkili uzun süreli bellekteki mevcut bilgi veya şemayı belirlemek
- Uzun süreli bellekteki mevcut bilgi ile yeni gelen bilginin kısa süreli bellekte nasıl etkileşeceğini belirlemek
- Yeni gelen bilginin uzun süreli bellekte nasıl depolanacağını belirlemek

Yukarıda verilen kısa süreli bellekte bilginin işleminden geçirilme aşamaları, hangi bilişsel süreçle gerçekleştirilir?

- A) Gruplama
- B) Kodlama
- C) Otomatikleştirme
- D) Tekrar
- E) Hatırlama

Çözüm: Soru kökü incelendiğinde sunulan bilginin özelliğini belirlemek, sunulan bilgiyle ilişkili uzun süreli bellekteki mevcut şemayı belirlemek, yeni gelen bilginin uzun süreli bellekte nasıl depolanacağını belirlemek ifadeleri geçmektedir. Kısa süreli bellekteki bilginin, bu tür işlemlerden geçirilmesi bu yaklaşıma göre kodlamadır. Seçeneklerdeki gruplama ve tekrar, bilginin kısa süreli bellekte tutulması için yapılan işlemlerdir. C seçeneğindeki otomatikleştirme, işlemsel bellekteki bilgilerin temel özelliğidir. Bu bilgiler, düşünmeden (kısa süreli belleğin 5-9 birimlik kapasitesi içinde yer kaplamadan yapılmasını ifade etmektedir. Örneğin yazı yazmak ve konuşulan dil bu şekilde düşünülmeden) yapılır.

Cevap B

71. Arkadaşları Selim'e, hafta sonu grup olarak sinemaya gitmeyi teklif eder. Selim yorgun olduğunu, hafta sonu evde kalıp dinlenmek istediğini söyler ama arkadaşları ısrar ettiği için teklifi kabul eder. Ancak bir süre sonra Selim arkadaşlarına verdiği sözü unutar.

Selim'in arkadaşları ile buluşmayı unutması, aşağıda verilen unutma türlerinden hangisine örnektir?

- A) Bastırma
- B) Bozulma
- C) Karışma
- D) Yanlış yerleştirme
- E) Bilgiyi değiştirme

Çözüm: Selim, arkadaşlarıyla sinemaya gitmek istemediği için arkadaşlarına verdiği sözü unutmamıştır. Freud'a göre istenmeyen bir anı veya durum, basit bir şey ise bilinç öncesi-ne atılarak, karmaşık ve kişiyi çok rahatsız edecek bir durum ise bilinç dışına atılarak unutulmaktadır. Bu her iki unutma türü de bastırma savunma mekanizması olarak ifade edilmiştir. Diğer seçenekler bilgi işleme yaklaşımıyla ilişkilidir.

Cevap A

72. Ayhan ders çalışırken önemli gördüğü kısımları fosforlu kalemle işaretlemekte, bazen de ilgili kısmın yanına kısa, küçük notlar almaktadır.

Ayhan ders çalışırken aşağıdakilerden hangisini kullanmıştır?

- A) Planlama
- B) Kodlama
- C) Biliş yönetme
- D) Haritalama
- E) Kavrama

Çözüm: Bilgi işleme yaklaşımına göre bireyin, bir bilgiyi uzun süreli belleğine yerleştirirken bunu nasıl yaptığının farkında olması üst biliş bilgisi olarak geçer. Birey eğer üst biliş bilgisine sahip ise yani nasıl düşündüğünün farkındaysa, bilgiyi öğrenmek için yeni stratejiler geliştirebilir. Ayhan'ın ders çalışırken, önemli gördüğü kısımları fosforlu kalemle çizmesi ve kısa notlar alması üst biliş bilgisi sayesinde strateji geliştirmek yani kendi bilişini yönetmedir. A seçeneğindeki planlama, üst bilişin değil yürütücü bilişin bilgiyi uzun süreli belleğe kodlarken tüm bilişsel süreci nasıl çalıştırdığı ile ilişkilidir. İnsanlar genelde yürütücü bilişlerinin nasıl çalıştığının farkında değildirler. Eğer bu sürecin farkındaysa zaten üst biliş bilgisi olmaktadır.

Cevap C

73. Sema Hanım'ın çok sevdiği bir televizyon dizisi vardır. Her seferinde diziyi zevkle seyredip bir sonraki hafta dizide neler olacağını merakla beklemektedir.

Sema Hanım'ın dizinin bir sonraki bölümünü merakla beklemesi, aşağıdaki algılama yasalarından hangisiyle açıklanabilir?

- A) Pragnanz
- B) Benzerlik
- C) Süreklilik
- D) Yakınlık
- E) Tamamlama

Çözüm: Soruda doğru seçenek olarak verilen Tamamlama Yasası, "Organizma tamamlanmamış etkinlikleri, şekilleri, sesleri tamamlayarak algılama eğilimindedir." şeklinde tanımlanmaktadır (N. Senemoğlu, Gelişim Öğrenme Öğretim, 21. Baskı, 2012, s.244, Pegem Akademi). İnsanların tamamlanmamış yaşantılarını tamamlanmış olanlardan daha önce ve daha net bir şekilde anımsama eğilimleri ise Zeigarnik Etkisi olarak isimlendirilmektedir (Editör: B. Yeşilyaprak, Eğitim Psikolojisi, 4. Baskı, 2011, s.278, Pegem Akademi).

İnsanların dizilerde yarım kalan olayları merak ettikleri için bir sonraki bölümü izleme eğilimleri Tamamlama Yasasına değil, onunla ilgili olan Zeigarnik Etkisine örnek olarak verilebilir. Soru bu haliyle tartışmalıdır. Bu konudaki itirazımız ÖSYM'ye yapılmıştır.

ÖSYM bu sorunun çözümünü E seçeneği olarak vermiştir.

- 74.

- Çözüm öncesinde çözüme geçiş ani ve tamdır.
- Kazanılan problem çözümü uzun süre hatırlanır.
- Kazanılan bir ilke, diğer problemlerin çözümüne kolayca uygulanır.

Hangi öğrenme türünde yukarıda verilen öğrenme özelliklerinin tümü görülür?

- A) Gizil
- B) Tam
- C) Kodlayarak
- D) İçgörüsül
- E) Sosyal

Çözüm: Soru kökü incelendiğinde çözüme geçiş ani ve tamdır, çözüm uzun süre hatırlanır, ilke diğer problemlerin çözümüne kolayca uygulanır ifadeleri geçmektedir. Bu ifadeler, içgörüsül (kavrayarak, sezgisel) öğrenmenin temel özellikleridir.

Cevap D

75. İsmet Öğretmen derste su içen bir öğrenciyi gördüğünde onu uyarmış ve bu davranışı doğru bulmadığını belirtmiştir. Kemal Öğretmen ise aynı durumda öğrencinin su içmesinin sorun olmadığını düşünerek hiç tepki vermemiştir.

Bu iki öğretmenin aynı uyarıcıya farklı tepkiler vermesi, insancıl eğitim ilkelerinden hangisiyle en iyi açıklanabilir?

- A) İnsan davranışlarını, kendi öznel gerçeği tayin etmektedir.
- B) İnsan hem aktif hem de reaktif bir varlıktır.
- C) Anlamlı öğrenme, öğrenilen konu öğrencilerin amaç ve ihtiyaçlarına uygun olarak algılandığında gerçekleşir.
- D) İnsanın tek ve temel güdüsü, kendisini gerçekleştirme ihtiyacından kaynaklanır.
- E) Davranış bozuklukları, güvensizlik sonucunda ortaya çıkmaktadır.

Çözüm: Fenomonolojik yaklaşıma göre her birey biriciktir ve biricik bir varlık olarak değerlendirilmelidir. İnsanlar dünyayı kendi öznel gerçekliği ve ihtiyaçlarına göre algılayıp değerlendirme eğilimindedir. Bu nedenle soruda iki öğretmen aynı durumu, öğrencinin su içmesini, farklı şekilde yani kendi öznel gerçekliklerine göre algılayıp tepki vermişlerdir.

Cevap A

76. Ayşegül Öğretmen dersindeki bazı konuları bilgi-sayarda hazırladığı sunular yardımıyla öğrencilere öğretmeye çalışır. Konunun öğrencilerin dikkatini çekmesi için sunu sayfalarına renkli ve hareketli resimler koyar. Ancak bir süre sonra, öğrettiği konularla ilgili öğrencilerin neler hatırladığını test ettiğinde, öğrencilerin sunularda verilen bilgilerden çok, renkli ve hareketleri resimleri hatırladıklarını görür.

Öğrencilerin, asıl öğretilmek istenen konuları hatırlamak yerine, daha çok dikkat çekici resimleri hatırlamaları öğrenmede aşağıdakilerden hangisiyle açıklanabilir?

- A) Sönme
- B) Gölgeleme
- C) Yetersiz koşullanma
- D) Yanlış kodlama
- E) Yakınlık ilkesi

Çözüm: Sunularda kullanılan resimler, öğrenilen konu içindeki bilgilerin hatırlanmasını engellemiştir. Soru kökünde bulunan konunun hatırlanması gibi ifadeler bilişsel yaklaşımı çağrıştırmakta ve davranışçı yaklaşımın reddettiği bilişsel süreçleri içermektedir. Gölgeleme, davranışçı yaklaşımın olgularından biridir. Soru davranışçı yaklaşıma uygun bir soru değildir. Bu konudaki itirazımız ÖSYM'ye yapılmıştır.

ÖSYM bu sorunun çözümünü B seçeneği olarak vermiştir.

77. Küçük Şule pudingi çok sever. Annesinden sık sık puding yapmasını ister. Şule'nin puding isteği ile baş edemez hâle gelen annesi, bir gün koca bir tencere puding yapıp kızının önüne koyar. Bundan sonra Şule annesinden bir daha puding istemez.

Şule'nin annesi, aşağıdaki davranış biçimlendirme yöntemlerinden hangisini kullanmıştır?

- A) Zıt tepki
- B) Alıştırma
- C) Bıktırma
- D) Karşı karşıya getirme
- E) Duyarsızlaştırma

Çözüm: Soru kökünde anne, çocuğa sevdiği pudingi çok fazla yedirerek puding yeme davranışını ortadan kaldırmıştır. Bitişiklik kuramına göre, istenmeyen davranışı sürekli yaptırarak ortadan kaldırmaya bıktırma yöntemi denilmektedir.

Cevap C

78. Öğretmenler öğrencilerinin bazı matematiksel işlemleri daha kolay ve çabuk yapabilmeleri için öğrencilerine çarpım tablosunu ezberletir.

Bu uygulamayı yapan öğretmenlerin aşağıdaki koşullanma ilkelerinden hangisini kullandığı söylenebilir?

- A) Bitişiklik
- B) İşaret öğrenme
- C) Ayırt etme
- D) Uyarıcı genelleme
- E) Genelleme

Çözüm: Soruda öğretmen, matematiksel işlemleri kolay ve çabuk yapabilmeleri için çarpım tablosunu ezberletir. Ezberleme bilişsel bir süreç olmasına karşın, Watson'un en sık ilkesine göre sık tekrar eden davranışlar kalıcı olmaktadır. Buradan davranışçı eğitim sisteminin çok üzerinde durduğu alıştırmalar çıkmaktadır. Bu bakımdan ele alınacak olursa çarpım tablosunun ezberlenilmesi bitişiklik ilkesiyle örtüşebilir. Ancak bu yorum çok esnek bir yorumdur. Ezberleme işlemi bilişsel bir süreç olmasından dolayı davranışçılığın kapsamında yer alması uygun değildir.

ÖSYM bu sorunun çözümünü A seçeneği olarak vermiştir.

79. Cemil, otomobiliyle yol alırken kısa bir süre önce kendisini sollayarak geçen araç sürücüsünün bir polis ekibi tarafından durdurulduğunu ve sürücüyü ceza yazılmakta olduğunu görür. Bu durum, Cemil'in yolun kalan kısmında otomobilini sürerken hız sınırını aşmamaya özel bir gayret göstermesine neden olur.

Sosyal öğrenme kuramı açısından değerlendirildiğinde, Cemil'in bu davranışını en iyi açıklayan kavram aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Öz düzenleme
- B) Dolaylı ceza
- C) Olumsuz pekiştirme
- D) Doğrudan ceza
- E) Dolaylı duygu

Çözüm: Cemil, bir başka sürücünün ceza alması dolayısıyla trafik kurallarına uymuştur. Bu durum, Sosyal Öğrenme kuramına göre, modelin aldığı cezanın model alan için ceza yerine geçmesi ve model alanın davranışını değiştirmesine yol açmıştır.

Cevap B

80. Öğrencilerin verimli bir öğrenme gerçekleştirebilmeleri için güdülenmenin çok önemli olduğunu bilen bir öğretmen, derse öğrencilerinin güdülenme düzeylerini artırarak başlamak ister.

Öğretmenin, aşağıdakilerden hangisini yapması öğrencileri güdülemede yetersiz kalır?

- A) Derse gündemdeki konulardan bahsederek başlaması
- B) Derse konuyla ilgili ilginç ve şaşırtıcı bir soruyla başlaması
- C) Dersin konusuyla öğrencilerin hoşlandıkları etkinlikler arasında bağlantı kurması
- D) Dersin konusuyla ilgili merak uyandırması
- E) Dersi görsel ve işitsel materyal yardımıyla işlemesi

Çözüm: Soru kökünde öğrencilerin verimli öğrenme gerçekleştirebilmeleri için öğretmenin, öğrencilerin güdülenme düzeyini artırmasından söz edilmektedir. Bunu yapmak isteyen bir öğretmenin yapacağı uygulamalardan en yetersizi sorulmaktadır. Sorunun yanıtı derse gündemdeki konulardan bahsederek başlaması şeklindeki "A" seçeneği olarak verilmiştir. A seçeneğinde derse gündemdeki konulardan bahsederek başlanması dikkat çekme açısından yeterli olabilir ancak dersin konusuna güdülemede yetersiz kalmaktadır. Çünkü A seçeneğinde dersin konusuyla ilgili gündemdeki konular vurgulanmış olsaydı, bu seçenek derse güdülemede etkili bir uygulama olurdu.

Cevap A

81. Can, ablası oyun hamuruyla arabalar yaparken onu izler. Ablası gibi, önce arabanın tekerleklerini ve gövdesini yapmaya, sonra da bunları dikkatlice birleştirmeye çalışır. Ablasının oyun hamurundan yaptığı renk renk arabaları kendisi de yapmak ister ancak hamurlara sadece kabaca şekiller verebilir.

Buna göre Can, gözlem yoluyla öğrenmenin hangi aşamasında zorluk yaşamaktadır?

- A) Dikkat
- B) Akılda tutma
- C) Zihinsel deneme
- D) Uygulama
- E) Güdülenme

Çözüm: Can, ablası gibi, oyun hamurundan renk renk arabaları kendisi de yapmak istemekte ancak hamura kabaca şekiller verebilmektedir. Bu durum dikkate alındığında Can'ın gözlem yoluyla öğrenme sürecindeki uygulama basamağında zorluk yaşadığı görülmektedir. Çünkü kendisi de hamurla gözlemlediği davranışını yapmaya çalışmakta, ancak başarısız olmaktadır. Sorunun yanıtı C olamaz, çünkü zihinsel denemede yalnızca düşünme vardır. Soru kökünde bizzat davranışı uygulamaktan bahsedilmiştir.

Cevap D

82. Yasemin, coğrafya dersinin sınavlarından sürekli düşük not almaktadır. Başarılı arkadaşlarının bu dersi nasıl çalıştıklarını gözlemleyen Yasemin, birkaç arkadaşını gözlemledikten sonra kendisi için uygun olan çalışma yöntemlerini, araçlarını ve uygun çalışma zamanını saptayarak işe koyulur ve sonunda hedeflediği başarıya ulaşır.

Sosyal öğrenme kuramına göre, Yasemin'in başarısı aşağıdakilerden hangisiyle en iyi açıklanabilir?

- A) Dolaylı öğrenme kapasitesi
- B) Öz düzenleme kapasitesi
- C) Öz yargılama kapasitesi
- D) Karşılıklı belirleyicilik ilkesi
- E) Öz yeterlik algısı

Çözüm: Yasemin coğrafya dersinden başarılı olmak için, başarılı arkadaşlarının nasıl çalıştığını gözlemleyip, kendisi de benzer çalışma planı yapıp çalışmaktadır. Sosyal öğrenme kuramına göre model alanın davranışını değiştirmek için modelin davranışına göre kendi davranışlarını aşama aşama değiştirmesi, öz düzenleme kapasitesiyle ilgilidir.

Cevap B

83. İlköğretim öğrencisi Fatma, babasına sınıf öğretmenin, arkadaşlarının ve kendisinin istek, ilgi ve ihtiyaçlarına dikkat ettiğini ve yardımcı olmaya çalıştığını söyler.

Buna göre, Fatma'nın sınıf öğretmeni aşağıdaki yaklaşımlardan hangisine daha uygun davranmaktadır?

- A) Öğrenme temelli
- B) Bilişsel
- C) Davranışçı
- D) İnsancıl
- E) Öğretmen merkezli

Çözüm: Fatma, sınıf öğretmenin kendisinin istek, ilgi ve ihtiyaçlarına dikkat ettiğini söylemektedir. İnsancıl yaklaşıma göre, öğrencinin tüm ihtiyaçları ve varlığı eğitim ortamında bir bütün olarak ele alınıp o şekilde eğitim verilmelidir. Bundan dolayı, Fatma'nın öğretmeni insancıl yaklaşıma uygun davranmaktadır.

Cevap D

84. Bireyi ve onun içinde bulunduğu durumu anlayabilmek için bütün durumu yani öğrencinin ailesini, okulunu ve doğal çevresini de göz önünde bulundurmak gerekir.

Bu görüş, aşağıda verilen kuramlardan hangisiyle en iyi örtüşmektedir?

- A) Sosyal öğrenme
- B) Davranışçı
- C) Alan
- D) Psikoanalitik
- E) İnsancıl

Çözüm: Soru kökünde bireyin içinde bulunduğu durumu anlayabilmek için bütün durumunu yani öğrencinin ailesini, okulunu ve doğal çevresini göz önünde bulundurmak gerekir, görüşünün hangi kuramla en iyi örtüşmekte olduğu sorulmaktadır. Sorunun yanıtı "C" seçeneği yani Alan kuramı olarak verilmiştir. Ancak bu soru kökündeki ifade, A seçeneğindeki sosyal öğrenme ve E seçeneğindeki İnsancıl yaklaşımdan net bir şekilde ayrılmamaktadır. Bu konudaki itirazımız ÖSYM'ye yapılmıştır.

ÖSYM bu sorunun çözümünü C seçeneği olarak vermiştir.

85. Deniz, mantık dersinden korkmakta ve bu dersten başarısız olacağını düşünmektedir. Buna rağmen dersi dinlemeye ve anlamaya çalışmaktadır. Deniz bir gün derste öğretmeninin sorduğu sorulara üst üste birkaç kez doğru cevap verdikten sonra ders onun için zevkli bir hâle dönüşmüş, başarısında artış olmuştur.

Sosyal öğrenme kuramına göre, Deniz'in başarısı aşağıdakilerden hangisiyle en iyi açıklanabilir?

- A) Öz düzenleme kapasitesi artmıştır.
- B) Öz yargılama kapasitesi artmıştır.
- C) Öz yeterlik algısı değişmiştir.
- D) Dolaylı yaşantılar öğrenciyi motive etmiştir.
- E) Akılda tutma süreci gelişmiştir.

Çözüm: Deniz mantık dersinde başarısız olacağını düşünmektedir. Ancak bu derste öğretmeninin sorduğu sorulara, üst üste birkaç kez doğru cevap verdikten sonra ders onun için zevkli hale gelmiş ve başarısında artış olmuştur. Sosyal öğrenme kuramına göre öz yeterlik algısı bireyin kendi yaşantıları sonucu, aldığı pekiştirici ve cezalar, çevresindeki modellerin başarı ya da başarısızlıklarından edindiği dolaylı yaşantılar, sözel ikna ve psikolojik durumundan etkilenmektedir. Soruda özyeterlik algısı, bireyin kendi yaşantısıyla değişmiştir.

Cevap C

86. Sınıf öğretmeni, okul rehber öğretmenine Tülay'ın öğrenme güçlüğü olduğundan şüphelendiğini söyler. Tülay ile görüşen rehber öğretmen, Tülay'ın annesinin, kızının okurken yaptığı en ufak hatada "Sen zaten okumayı öğrenemeyeceksin." diyerek ona ceza verdiğini, Tülay'ın da bu nedenle çaba göstermeyi bıraktığını fark eder.

Tülay'ın yaşadığı deneyim aşağıdakilerden hangisiyle açıklanabilir?

- A) Öğrenilmiş çaresizlik
- B) Gerileme
- C) Kaygı
- D) Tükenmişlik
- E) Dışsallaştırma

Çözüm: Soruda Tülay'ın, annesinin en küçük hatasında ceza vermesi dolayısıyla, çaba harcamayı bıraktığı belirtilmiştir. Yaşantıların olumsuz sonuçlanması ve bireyin çaba harcamayı bırakması öğrenilmiş çaresizliğe yol açmaktadır.

Cevap A

87. Ayşe Öğretmen ders anlatırken konunun önemli noktalarını vurgulamak için sesini yükseltmekte, tahtadaki bazı kelimelerin altını çizmektedir. Bu davranışının, öğrencilerin temel bilgiye odaklanmasına yardımcı olacağını düşünmektedir.

Ayşe Öğretmen'in bu uygulaması, aşağıdakilerden hangisiyle en iyi açıklanabilir?

- A) Sosyal öğrenme
- B) Bitişiklik
- C) Sistematiik davranış
- D) Duyuşsal öğrenme
- E) Bilgiyi işleme

Çözüm: Ayşe Öğretmen'in, konunun önemli noktalarını vurgulamak için sesini yükseltmesi bazı kelimelerin altını çizmesi, öğrencilerin temel bilgiye odaklanmasına yol açmaktadır. Ayşe Öğretmen'in uygulaması bilgi işleme kuramındaki dikkat çekmek için yapılan etkinliklere örnek oluşturur.

Cevap E

88. Ahmet Bey, hastalığı nedeniyle yakın geçmişte olup bitenleri hatırlayamamaktadır. Ancak satranç oynamakta ve bu oyunun kurallarını hatırlamada hiçbir güçlük çekmemektedir.

Buna göre, Ahmet Bey'in hangi belleğinde bozulma olduğu söylenebilir?

- A) Yalnızca anlamsal
- B) Yalnızca anısal
- C) Anlamsal ve anısal
- D) Anısal ve işlemsel
- E) İşlemsel ve anlamsal

Çözüm: Ahmet Bey, hastalığı nedeniyle yakın geçmişte hatırlayamamakta, ancak satranç oyunundaki kuralları hatırlamakta ve satranç oynayabilmektedir. Satranç oyunundaki kuralların tanımı, anlamlı bellekteki bilgidir. Satranç oynarken hangi sıralamayla oynanacağını bilgisi, işlemsel bellekteki bilgidir. Bireyin geçmiş yaşantılarıyla ilgili bilgiler anısal bellekte depolanmaktadır. Soruda yalnızca geçmiş yaşantılarındaki bilgileri hatırlayamadığı vurgulanmaktadır.

Cevap B

89. Zor bir matematik probleminde ilk defa kareköklü ifadelerle karşılaşan Metin, içinde karekök geçen tüm soruları sıkıntılı ve anlaşılmasız olarak değerlendirmektedir. Bu tür bir soru gördüğünde kaygılanmakta ve çözemeyeceğini hissetmektedir. Bunun sonucunda da soruyu çözmekten hemen vazgeçmekte ve başka bir soruya geçmektedir.

Metin'in kareköklü soruları sıkıntılı ve anlaşılmasız olarak değerlendirmesi ve kaygılanması aşağıdakilerden hangisiyle açıklanabilir?

- A) Klasik koşullanma
- B) A alışkanlık
- C) Edimsel koşullanma
- D) Transfer
- E) Genelleme

Çözüm: Soruda, kareköklü problemle karşılaşan Metin'in sıkıntı yaşaması sonucu, bu tür bir soru gördüğünde kaygılanması ve çözemeyeceğini hissetmesi, vurgulanmıştır. Kaygı ve sıkıntı tepkileri duyuşsal tepkilerdir. Duyuşsal tepkilerde klasik koşullanmayla kazanılmaktadır. Eğer soru kökünde tüm matematik problemleri gibi bir ifade olsaydı doğru yanıt genelleme olurdu.

Cevap A

90. Trigonometri formüllerini öğrenmede zorlanan Ercan, formülleri farklı renklerdeki kâğıtlara yazarak evin giriş kapısından odasına doğru yapıştırmıştır. Sınavda hatırlaması gerektiğinde yürüdüğü güzergâhı göz önüne getirmekte ve ilerleme sırası ile formülleri hatırlamaktadır.

Ercan, aşağıda verilen bellek destekleme yöntemlerinden hangisini kullanmıştır?

- A) Çengel
- B) Zincirleme
- C) Yerleşim
- D) Askı sözcük
- E) Anahtar sözcük

Çözüm: Sorudaki öğrenci, trigonometri formüllerini öğrenmek için formülleri kağıda yazıp duvarlara yapıştırmıştır. Sonra formülleri hatırlamak için geçtiği güzergâhı gözünde canlandırmıştır. Nesnelerin üzerine bir şeyler yerleştirip, bu şekilde hatırlamaya bilgi işleme yaklaşımında yerleştirme denilmektedir.

Cevap C

91. Yaşamın ilk iki yılında, bebeğin deneyimlerine bağlı olarak duyuşsal motor alanında kapsamlı bir gelişme olur. İç kulaktaki vestibular sistem, hareket ve denge duyuşlarını yönetir ve diğer duyu sistemlerini etkiler. Bazı bulgular, bebeklerde ve yeni yürümeye başlayan çocuklarda vestibular sistemin yeterince uyarılmasının daha sonra öğrenme zorluklarına neden olabildiğini göstermektedir.

Bu sistemin, yaşamın ilk yıllarında yeterince uyarılmaması sonucunda ortaya çıkan öğrenme zorluklarını aşağıda verilen gelişim kavramlarından hangisi en iyi açıklar?

- A) Olgunlaşma
- B) Kritik dönem
- C) İlerleme
- D) Büyüme
- E) Dengeleme

Çözüm: Soru kökünde yaşamın ilk yılında uyarılmayan bir sistemin ileriki yıllarda öğrenme zorluğuna yol açmasından söz edilmektedir. Bir özellik, belli bir zaman diliminde kazanılmadıysa bir daha kazanılamaması ya da çok zor kazanılması kritik dönem kavramına karşılık gelmektedir.

Cevap B

92. Büyük bir hevesle ilköğretime başlayan Hakan, ikinci dönemde okuma ve yazmayı öğrenir. Ancak yıl sonunda annesinin istediği gibi, çizgiyi taşımadan düzgün bir şekilde yazmayı başaramaz.

Hakan'ın düzgün yazamamasının sebebi aşağıdakilerden hangisiyle en iyi açıklanabilir?

- A) Okuldan bıkması
- B) Annesinin düzgün yazması için baskı yapması
- C) Küçük kas gelişiminin yeterince tamamlanmaması
- D) Öğretmeninin yeterince ilgi göstermemesi
- E) Ellerini, kollarını etkili kullanamaması

Çözüm: Soru öncülünde, ilköğretime başlayan öğrencinin istekli olmasına karşın, yıl sonunda beklendiği gibi çizgiyi taşımadan düzgün bir şekilde yazmayı başaramamasından söz edilmektedir. İnce motor kas gelişimi 7 yaşında başlayıp, 9 yaşında tamamlanmaktadır. Dolayısıyla ilköğretim birinci sınıfı bitiren bir öğrenci, henüz bu olgunlaşma düzeyine ulaşmış değildir.

Cevap C

93. Zihin gelişiminde "hacim korunumu" özelliğinin kazanılmasıyla ilgili ilkel kabile çocukları üzerinde yapılan bir deneyde, aynı miktarda su çocukların gözlerinin önünde farklı biçimlerdeki cam bardaklara doldurulmuş ve miktarının değişip değişmediği sorulmuştur. Çocukların bu soruya 11-12 yaşından önce doğru cevap veremedikleri gözlenmiştir.

İlkel kabile çocuklarının, bardağın biçimi değişse bile, suyun miktarının değişmeyeceğini ayırt edememelerinin en önemli nedeni aşağıdakilerden hangisiyle açıklanabilir?

- A) Eğitim eksikliği
- B) Yeterince olgunlaşmama
- C) Yetersiz beslenme
- D) Yaşantı eksikliği
- E) Yaşlarının küçük olması

Çözüm: Soru kökünde hacim korunumunu kabile çocuklarının, 11-12 yaşından önce yapamadıklarından bahsedilmektedir. Piaget'e göre korunumun kazanılması, somut işlemler evresi 7-12 yaş aralığıdır. Ancak burada dikkat edilmesi gereken nokta, bir olguyla ilgili bireyin yaşantısı yoksa, o olguyla ilgili olgunlaşma yeterli değildir. Şema oluşturmak için yaşantı da gerekir. Kabile çocuklarının cam bardakta sıvı tüketme yaşantısı olmadığı için bu alanda korunumu yapamamaktadırlar.

Cevap D

94. İlköğretim birinci sınıfa devam eden Emre, bir gün okuldan geldikten sonra "Baba, öğretmenimiz 'Okulların tatil olmasına aşağı yukarı iki hafta kaldı.' dedi. Aşağı yukarı ne demek?" diye sorar.

Emre'nin zihinsel gelişim dönemi özellikleri dikkate alındığında, babasının aşağıdakilerden hangisini yapması daha uygun olur?

- A) Birbirine yakın büyüklükteki iki nesneyi göstermesi
- B) "Hemen hemen", "yaklaşık olarak" anlamına geldiğini söylemesi
- C) Sözlükten bakıp anlamlarını anlatması
- D) Merdivenden, önce aşağı inip sonra yukarı çıkarak göstermesi
- E) Henüz yaşının küçük olduğunu, zamanı gelince anlayacağını söylemesi

Çözüm: Soruda, aşağı yukarı ifadesinin ne anlama geldiğini bilmeyen ilköğretim öğrencisine zihinsel gelişimi dikkate alınarak, ikilemenin nasıl açıklanabileceği sorulmuştur. Piaget'e göre ilköğretim öğrencisi somut işlemler evresindedir. Bu evrenin temel özelliği somut nesnelerle ve olgularla çocuk bir deneyim yaşadığı taktirde bu deneyimden hareketle, göremediği hakkında düşünebilmektedir. Buna çıkarsanmış gerçek (Dolaylı gerçeği kavrama) denilir. Bu durumda aşağı yukarının ne olduğunu anlatmak için babanın birbirine yakın iki nesneyi göstermesi, çocuğun buradan çıkarım yapıp hemen hemen anlamına geldiğini çıkarmasına yol açar.

Cevap A

95. Kemal Bey çok disiplinli, otoriter bir babadır. Evdeki herkesi sürekli kendi koyduğu kurallara uymaya zorlayan ve koyduğu kuralların tartışılmasına kesinlikle izin vermeyen birisidir. Örneğin, hafta sonlarında, tatillerde bile evdeki herkesin en geç saat 07.00'de kalkmasını ve kahvaltıda hazır olmasını ister.

Kemal Bey'in katı, kuralcı ve kurallarından taviz vermeyen kişiliği, hangi gelişim dönemindeki olumsuz ve yanlış ana baba tutumları sonucunda oluşmuş olabilir?

- A) Genital
- B) Oral
- C) Fallik
- D) Latent
- E) Anal

Çözüm: Aşırı kuralcı olmak, titiz olmak, otoriter olmak, disiplinli olmak Freud'a göre, anal döneme saplantı şeklinde açıklanır.

Cevap E

96. Savaş, lise son sınıfta olmasına rağmen hâlen ne yapacağına, ne olmak istediğine karar verememiştir. Henüz kendine özgü bir dünya görüşüne ve geleceğiyle ilgili bir plana sahip olmadığı gibi, bunun için bir şeyler yapmaya da çalışmamaktadır.

Savaş'ın kendi kimliği ve geleceğiyle ilgili henüz bir karar verememesi ve vermek için de bir çaba göstermemesi, hangi kimlik statüsünün göstergesidir?

- A) Sorumsuz
- B) Sorundan kaçan
- C) İpotekli
- D) Kaygısız
- E) Dağınık

Çözüm: Soru kökünde Savaşın, henüz bir dünya görüşüne ve geleceğe ilişkin bir plana sahip olmadığı, bunun için de bir şey yapmaya çalışmadığı vurgulanmaktadır. Bir şeyler yapmaya çalışmaması, dağınık kimlikte olduğunu göstermektedir. Eğer soru kökünde başkasının söylediğini düşünmeden kabul etseydi ipotekli kimlik olurdu.

Cevap E

97. Arkadaşına gitmek isteyen Seher, izin vermediği için annesine çok kızmış ve onunla tartışmıştır. Bu olaya şahit olan babaannesi Seher'e "hanım kız" olması, öfkesini kontrol etmesi ve annesine saygılı olması gerektiğini söyler.

Bu olayda, babaannenin tavsiyesinde hangi ahlaki gelişim özelliği vurgulanmaktadır?

- A) Kanun ve düzene uyma
- B) İyi çocuk olma
- C) Sosyal sözleşme
- D) Evrensel ahlak
- E) Toplum kurallarına uyma

Çözüm: Soru kökünde hanım kız olması, öfkesini kontrol etmesi, annesine saygılı olması gerektiği söylenmektedir. Bunlar Türk toplumunun kadınlardan beklediği, ahlaki davranış kalıplarıdır. Toplumun beklentilerine uygun davranmak, Kohlberg'e göre iyi çocuk eğilimine karşılık gelmektedir.

Cevap B

98. Birgül'ün annesi; bazen ona bir zarar gelir diye, bazen de yapamaz, beceremez diye Birgül'ün yapacağı birçok işi kendisi yapar ve onun yapmasına izin vermez.

Annenin bu aşırı koruyucu tutumu, Birgül'ün öncelikle hangi kişilik özelliğini kazanmasını engeller?

- A) Yeterlilik
- B) Çalışkanlık
- C) Özerklik
- D) Özsaygı
- E) Verimlilik

Çözüm: Soruda, Birgül'ün annesi, Birgül'ün yapacağı pek çok işi ona zarar gelir kaygısıyla kendisi yapmaktadır denmektedir. Bu durumun öncelikle, hangi kişilik özelliğini kazanmasını engelleyeceği sorulmuştur. Erikson'a göre fiziksel davranışları engellemek öncelikle özerklik duygusunun kazanılmasını engeller.

Cevap C

99. 70 yaşındaki Hüseyin Dede sinirli, hırçın ve mutsuz birisidir. Sürekli evdekilere bağırır, çağırır ve hiçbir şeyden memnun olmaz. Mutsuzluğunun nedeni olduklarını düşündüğü için devamlı çevresindekileri suçlar.

Psikososyal gelişim kuramına göre, Hüseyin Dede'nin psikolojik durumu aşağıdakilerden hangisiyle açıklanabilir?

- A) Stres
- B) Umutsuzluk
- C) Yalnızlık
- D) Hoşnutsuzluk
- E) Değersizlik

Çözüm: Soru kökünde 70 yaşındaki bir kişinin sinirli, hırçın, mutsuz ve çevreyle kavgalı olması vurgulanmıştır. Soruda mevcut durum sorulmaktadır. Bu ifadeler Erikson'a göre umutsuzluğu yansıtmaktadır.

Cevap B

100. Oya Hanım tiyatroyu çok sever ve fırsat bulduğunda sık sık tiyatroya gider. Son zamanlarda işlerinin yoğunluğundan yeni bir oyuna gidememiştir. Bu yüzden, uzun zamandır tiyatroya gidememenin eksikliğini hissetmekte ve tiyatroya gitmenin bir fırsatını kollamaktadır.

Oya Hanım'ın tiyatroya gitme ihtiyacı, hangi türden bir ihtiyaçtır?

- A) Rahatlama
- B) Bilme, tanıma
- C) Yakınlık
- D) Estetik
- E) Saygınlık

Çözüm: Oya Hanım, tiyatroyu çok seven bir kişi olup, son zamanlarda işlerinin yoğunluğundan tiyatroya gidememektedir. Bunun eksikliğini hisseden Oya Hanım, tiyatroya gitmek için fırsat kollamaktadır. Bu ifadeler dikkatlice incelendiğinde sanatsal bir etkinliğe duyulan ilgiden, bu etkinlik ile ilgilenememenin oluşturduğu eksiklikten söz edilmektedir. Tiyatro, sinema, resim vb. sanatsal aktiviteler; bir gruba ait olmak, saygı görmek, kendini güvende hissetmek gibi ihtiyaçlarla ilişkilendirilemez. Bu aktiviteleri ilgi duyduğu için yapan bir kişi, estetik ihtiyacını karşılamaya çalışmaktadır. Çünkü estetik ihtiyacı, yapılan işe güzellik katmak, sanatsal aktivitelerle ilgilenmek gibi durumları içerir.

Cevap D

101. Yapılan bir araştırmada; bakımevine getirilen terk edilmiş, yeni doğmuş bebeklerin bakıcılar tarafından beslenme, temizlik gibi günlük bakımlarının yapılmasına rağmen bazılarının yaşamadığı görülmüştür.

İhtiyaç kuramına göre, gerekli bakımları yapıldığı hâlde bebeklerin yaşamlarını yitirmelerinin en önemli nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Sevgi, ilgi görme ihtiyacı da hayatta kalma ihtiyaçlarındandır.
- B) Bakımevleri, bebeklerin gelişim özelliklerine göre düzenlenmemiştir.
- C) Bakımevleri, ait olma ihtiyacını karşılamada yetersizdir.
- D) Bebekler, kendilerini güvende hissetmemektedir.
- E) Bakımevleri, asgari koruma standartlarına göre düzenlenmiştir.

Çözüm: Maslow'un ihtiyaçlar hiyerarşisi içerisinde yer alan ilk dört ihtiyaç, temel ihtiyaçlar olarak bilinmektedir. Bu ihtiyaçlar, yaşamsal önem taşıyan, bireyin yaşamını devam ettirebilmesi için gerekli ihtiyaçlardır. İlk dört ihtiyaç; fizyolojik ihtiyaçlar, güvenlik, sevgi ve saygı ihtiyacıdır. Bu bilgiler doğrultusunda soru incelendiğinde; bebeklerin fizyolojik ihtiyaçları karşılanmasına ve gündelik bakımları yapılmasına karşın, yaşamlarını devam ettiremediğinden söz edilmiştir. Çünkü bebeklerin ilgi görme ve sevgi ihtiyacı karşılanamamaktadır. Bu ihtiyaç karşılanmadığı sürece, bu ihtiyacın altındaki ihtiyaçların karşılanmış olması yaşamın devamı açısından yetmemektedir. Sevgi ihtiyacı da diğer ihtiyaçlar gibi temel bir ihtiyaçtır.

Cevap A

102. Doğuştan görme engelli Ahmet, yetişkinlik döneminde gerçekleştirilen bir ameliyatla görme yetisini kazanır. Ancak bu yetiyi kullanma düzeyi, görme problemi olmayan bireylerle aynı seviyeye ulaşamaz.

Bu durum, aşağıdakilerden hangisiyle en iyi açıklanabilir?

- A) Uyum sağlama
- B) Bireysel farklılıklar
- C) Dengeleme
- D) Olgunlaşma
- E) Yaşantı

Çözüm: Soru kökünde doğuştan görme engelli Ahmet'in ameliyat olup görmeye başladıktan sonra, görme düzeyinin diğer bireylerle aynı düzeyde olmaması sorulmaktadır. Bu durum, yaşantıyla ilişkilidir.

Cevap E

103. Emre, yeni başladığı Anadolu lisesinde, alanlardan kendi ilgi ve yeteneklerine uygun olanı seçmek istemektedir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi, Emre'ye verilmesi gereken en uygun rehberlik hizmetidir?

- A) Kişisel rehberlik
- B) Eğitsel rehberlik
- C) Bireysel psikolojik danışma
- D) Bilgi toplama ve yayma
- E) Oryantasyon

Çözüm: Bir öğrencinin eğitsel alan, ders, eğitsel kulüp, okul seçimlerine yardımcı olma durumları, rehberlik türleri içerisinde eğitsel rehberliğin kapsamında yer almaktadır. Çünkü eğitsel rehberlik; bireyin eğitim yaşantısı içerisinde karşılaştığı konu ve problemlere yöneliktir. Soruda öğrencinin bir Anadolu lisesinde okuduğu, Anadolu lisesine yeni başladığı, ilgi ve yeteneklerine uygun bir alan seçmek istediği söylenmiştir. Ortaöğretim kurumlarının 9. sınıfı sonunda yapılan alan seçimlerinden kasıt; Sayısal, Türkçe – Matematik, Sözel, Yabancı Dil gibi alanlardır. Bu yönde bir seçim eğitsel rehberlik kapsamında değerlendirilmektedir.

Cevap B

104. Okul rehber öğretmeni öğrencilerle bir oryantasyon çalışması yapmış ve yaptığı uygulamaların ne derece etkili olduğunu araştırmak istemiştir. Bu konuda bilgi toplamak amacıyla öğrencilerin ve öğretmenlerin gözlem, görüş ve önerilerinden yararlanmıştır.

Okul rehber öğretmenin yaptığı bu çalışma, rehberlikte hangi hizmet kapsamında yer alır?

- A) Bilgi verme
- B) Bilgi toplama
- C) Yönelme ve yerleştirme
- D) İzleme
- E) Müşavirlik (Konsültasyon)

Çözüm: Yapılan bir çalışmanın, uygulanan bir hizmetin sonrasında, hizmetin etki düzeyini görmek, hizmete dair geri bildirim almak amacıyla yapılan çalışmalar, rehberlik hizmet alanlarından izleme hizmeti kapsamında değerlendirilmektedir. Soruda, "Oryantasyon çalışması yapmış ve yaptığı uygulamaların ne derecede etkili olduğunu araştırmak istemiştir." ifadesine yer verilmiş olup bir hizmetin sonucunu görmekten, hizmetin amacına ulaşma düzeyini izlemekten söz edilmektedir.

Cevap D

105. Bir öğretmenin, sınıfta sürekli olarak mutsuz ve üzgün olan öğrencisine yardım etmek için aşağıdakilerden hangisini yapması en uygundur?

- A) Ana babası ile görüşmek
- B) Okul müdürüne yönlendirmek
- C) Rehberlik araştırma merkezine yönlendirmek
- D) Okul rehber öğretmene yönlendirmek
- E) Sınıf rehber öğretmeninden onun hakkında bilgi almak

Çözüm: Sınıfta sürekli olarak üzgün ve mutsuz bir öğrenci olduğu bilgisi soruda verilmiş olup "sürekli" ifadesinden hareketle bu durumun anlık bir şey olmadığı sonucuna varılabilir. Bir öğrencinin sürekli olarak üzgün ve mutsuz olması durumu, psikolojik bir problemi akla getirmekte olup bu durumun öncelikli olarak anlaşılması gerekmektedir. Soruda bir öğretmenden söz edilmektedir. Psikolojik bir problemi analiz etmek ve bu duruma ilişkin yardımlar sunmak, öğretmenin bilgi ve becerisi dâhilinde yapabileceği çalışmalar değildir. Bu nedenle öğrenciyi bir uzmana yönlendirmesi, uzman desteğinin alınmasını sağlaması gerekmektedir. Bu yönde seçenekler incelendiğinde, "Okul rehber öğretmene yönlendirmek" seçeneği, ifade edilenlere uygunluk göstermektedir.

Cevap D

106. Okul rehberlik hizmetleri yürütme komisyonuna aşağıdakilerden hangisi başkanlık eder?

- A) Okul müdürü
- B) Okul müdür yardımcısı
- C) Okul rehber öğretmeni
- D) Rehberlik araştırma merkezi müdürü
- E) Okul müdür başyardımcısı

Çözüm: Okul rehberlik hizmetleri yürütme komisyonu; okullarda rehberlik hizmetlerinin yürütülmesinden öncelikle ve birinci derecede okul müdürleri sorumlu olduğundan, okul müdürü başkanlığında toplanmaktadır. Bu komisyonu toplantıya çağırmak ve komisyonun başkanlık görevini yürütmek okul müdürünün görevidir.

Cevap A

107. Bir ilköğretim okulunun bahçesinde, bir öğrenci teneffüs sırasında silahlı saldırıya uğrar. Bu sırada bahçede bulunan diğer öğrenciler olaydan psikolojik olarak etkilenir.

Yaşanan bu psikolojik sorunu gidermede okul rehber öğretmenin vermesi gereken en uygun hizmet aşağıdakilerden hangisidir?

- A) İyileştirme
- B) Krize müdahale
- C) Geliştirme
- D) Ayarlama
- E) Koruma

Çözüm: Soruda bir öğrencinin okul bahçesinde silahlı saldırıya uğradığından ve bu sırada okul bahçesinde bulunan öğrencilerin bu durumu görüp durumdan etkilendiğinden söz edilmektedir. Bahsi geçen olay, travmatik bir yaşantı olup anlık müdahale gerektiren bir durumdur. Bu gibi durumlarda öğrenciye ve bu olayın tanıklarına bir an önce yardım sunulması gerekmektedir. Çünkü bu noktada gecikecek yardımlar, insanların olaydan etkilenme derecesini önemli ölçüde etkileyecek ve birtakım psikolojik problemlerin ortaya çıkmasına neden olacaktır. Rehberlik işlevleri içerisinde, travmatik durumlara dair sunulan yardımlar, kriz yönelimli rehberlik işlevi içerisinde değerlendirilmektedir.

Cevap B

108. Aşağıdakilerden hangisi, okul rehber öğretmeninin görevlerinden biri değildir?

- A) Bireysel rehberlik hizmetlerini, alanın ilke ve standartlarına uygun biçimde yürütmek
- B) Okul içinde rehberlik ve psikolojik danışma hizmetleriyle ilgili konularda çalışmalar yapmak
- C) Rehberlik hizmetlerine ilişkin öğrenci gelişim dosyalarını ve diğer gerekli kayıtları tutmak
- D) Eğitsel, mesleki ve bireysel rehberlik çalışmalarını için öğrencilere yönelik olarak bireyi tanıma etkinliklerini yürütmek
- E) Okulun rehberlik ve psikolojik danışma programı çerçevesinde, sınıfın yıllık rehberlik çalışmalarını planlamak

Çözüm: Okul rehber öğretmeni, bir başka deyişle psikolojik danışman; alanın ilke ve standartlarına göre bireysel rehberlik etkinliklerini yürütmek, okul içinde rehberlik ve psikolojik danışma hizmetleri ile ilgili çalışmalar yapmak, rehberlik hizmetlerine ilişkin kayıtlar tutmak, çeşitli konularda bireyi tanıma teknikleri uygulamak gibi görevleri yürütürler. Ancak okul rehber öğretmenleri, rehberlik ve psikolojik danışma hizmetleri kapsamında sınıf düzeyinde programlar hazırlamazlar. Sınıfların rehberlik programını hazırlamak, sınıf rehber öğretmenlerinin görevidir.

Cevap E

109. Birey bir mesleği statü elde etme, para kazanma, başkalarına yardım etme gibi durumlarla ilişkilendiriyorsa bireyin aşağıdaki özelliklerinden hangisi, o bireyin meslek seçiminde daha etkili olur?

- A) İlgileri
- B) Değerleri
- C) Yetenekleri
- D) Kişiliği
- E) Ailesi

Çözüm: Bireyin bir eylemi gerçekleştirirken eylemin madde ya da manevi getirilerini ön planda tutarak hareket etmesi, değer kavramı ile ifade edilmektedir. Birey bir eylemi hoşlandığı için yerine getirdiğinde ilgi, yapabildiğinden ötürü yerine getirdiğinde yetenek, kendini algılama biçimi ve bireysel özelliklerine uygunluğundan ötürü yerine getirdiğinde kişilik kavramı ile bu durum açıklanabilir. Ancak bir eylemi; prestij sağlama, kazanç elde etme, sevilme, saygı görme vb amaçlara erişmek için yerine getirmek, değer kavramına uygundur. Soruda bireyin bir mesleği, "statü elde etme, para kazanma, başkalarına yardım etme" durumlarından ötürü tercih ettiğinden söz edilmektedir.

Cevap B

110. Rehberlik anlayışına sahip bir öğretmenin aşağıdaki davranışlardan hangisini sergilemesi beklenmez?

- A) Öğrencileri ile sıcak ve olumlu bir iklim oluşturmak
- B) Öğrencilerin duygularına önem vermek
- C) Sorun yaşayan ve sorununu kendi çözemeyen öğrenciye psikolojik yardım vermek
- D) Öğrencilerin sahip oldukları kapasiteyi geliştirmelerine yardımcı olmak
- E) Öğrencilerin ilgi, yetenek ve becerilerini geliştirmek için çeşitli etkinlikler düzenlemek

Çözüm: Rehberlik anlayışına sahip bir öğretmen; öğrencileri ile sıcak ve yakın bir ilişki kurmak, öğrencilerinin duygularına önem vermek, öğrencilerinin sahip oldukları kapasiteyi geliştirmesine yardım etmek ve sahip olduğu nitelikleri geliştirici etkinlikler düzenlemek gibi davranışlar sergileyebilirler. Ancak rehberlik anlayışına sahip bir öğretmen, öğrencilere psikolojik yardım vermek gibi bir çalışmayı yürütmez. Çünkü psikolojik yardım vermek, öğretmenlerden değil, psikolojik danışmanlardan beklenen bir görevdir. Öğretmenler rehberlik alanında uzman olmadıklarından, böyle bir yardım veremezler.

Cevap C

111. Sınıfında özel eğitime muhtaç bir öğrencinin olduğunu bilen bir öğretmene öğrencinin sorunlarının tanımlanması ve öğrencinin sınıf içinde varlığını sürdürmesi için önemli görevler düşmektedir.

Öğretmenin, özel eğitime muhtaç öğrencilerine yardım için aşağıdakilerden hangisini yapması beklenmez?

- A) Özel eğitime muhtaç çocukların tanımlanmasında, tedavisinde ve yöneltme boyutunda gerekli çalışmaları yürütmesi
- B) Çocukların kendilerini rahatça ifade etmelerine fırsat vererek onların duygularını yaşayabilmelerine yardımcı olması
- C) Engelli öğrencilerin yeteneklerini en üst düzeyde sergileyebilecekleri yarışmalar, projeler geliştirilmesi
- D) Ana babanın çocuklarını kabullenmelerine ilişkin duygularının geliştirilmesine yardım etmesi
- E) Okuldaki diğer branş veya sınıf öğretmenleriyle bir araya gelerek daha etkin ve sürekli hizmet vermenin yollarını araması

Çözüm: Bir öğretmen, sınıfında özel eğitim hizmetine ihtiyacı olan öğrencilere yönelik; öğrencinin kendisini ifade edebilmesine yardım, yeteneklerini geliştirmesini sağlayıcı etkinlik ve projeler, aileleri için kabul etmeye ve desteklemeye yönelik bilgilendirme, diğer öğretmenlerle iş birliği gibi bir takım çalışmaları yürütebilir. Ancak özel eğitime ihtiyaç duyan bir öğrenci ile ilgili tanılama ve tedavi gibi yardımlar, alanda uzman kişilerce ve belirli kurumlarda yürütülen çalışmalardır. Öğretmenin, böyle bir durumda yapması gereken, psikolojik danışmanla iletişime geçerek öğrencinin uzmanlarca incelenmesini sağlamaktır. Çünkü tanılama işlemleri RAM tarafından yürütülmektedir.

Cevap A

112. Özel bir okul yöneticisi, iş başvurusunda bulunan birkaç aday öğretmenle görüşmüş ve bu görüşmede izlenimlerini önceden hazırladığı bir derecelendirme ölçeğine kaydetmiştir. Daha sonra derecelendirme ölçeklerini gözden geçirdiğinde adaylara çoğunlukla düşük puanlar verdiğini fark etmiştir.

Buna göre, okul yöneticisinin adaylara düşük puanlar vermesi, derecelendirme ölçeklerinin kullanılmasında karşılaşılan hata türlerinden hangisiyle açıklanabilir?

- A) Genelleme
- B) Mantık
- C) Anlam
- D) Yetersiz gözlem
- E) Kişisel yanlılık

Çözüm: Gözlemcinin derecelendirme ölçeğini doldururken, bireyin özelliklerini genel olarak olumlu, olumsuz veya ortalama yönde belirtmesi, derecelendirme ölçeklerine karışan hata türlerinden kişisel yanlılık hatası ile ilgilidir. Soruda söz edilen durum genelleme hatasını da düşündürmektedir. Ancak genelleme hatası, bir özelliği bir süre gözleyip elde edilen verileri o özellikle ilgili bütüne aktarmadır. Soruda birden fazla birey ve yapılan değerlendirmelerin genelde olumsuz olduğu bilgisi verilmiştir. Birden fazla bireye ilişkin olumsuz bir değerlendirme yapmak, gözlemcinin kriterlerinin, duygu ve düşüncelerinin gözlem sürecine etki ettiğini gösterir ve kişisel yanlılık hatası içerisinde cimrilik hatası olarak bilinir.

Cevap E

113. Aşağıdakilerden hangisi, rehberlik hizmetlerinin yürütülmesinde sınıf rehber öğretmenlerinin görevleri arasında yer almaz?

- A) Rehberlik dersinde uygulanması gereken etkinlikleri öğrencilere uygulamak
- B) Öğrenci gelişim dosyalarının tutulmasında rehberlik servisiyle iş birliği yapmak
- C) Öğrenciler hakkında topladığı özel bilgileri velilerle paylaşmak
- D) Yıl boyunca yapmış olduğu rehberlik çalışmalarını raporlaştırarak yıl sonunda okul rehberlik servisine vermek
- E) Okul müdürünün vereceği rehberlik hizmetleriyle ilgili görevleri yapmak

Çözüm: Rehberlik hizmetlerinin yürütülmesinde sınıf rehber öğretmenleri; rehberlik etkinliklerini rehberlik derslerinde uygulamak, öğrenci gelişim dosyalarını tutmak ve dosyaların tutulmasında okul rehberlik servisiyle iş birliği yapmak, yıl boyunca yapılan rehberlik çalışmalarını değerlendirip okul rehberlik servisine vermek, okul müdürünün vereceği görevleri yerine getirmek gibi görevleri yaparlar. Ancak sınıf rehber öğretmenleri, öğrencilerin özel bilgilerini veli ile paylaşmak gibi bir davranışta bulunamaz. Çünkü bu yönde bir davranış, rehberlik anlayışını oluşturan temel ilkelerden gizlilik ilkesine aykırıdır.

Cevap C

114. Okul çağındaki öğrenciler değişme ve gelişme içindedir. Sahip oldukları özellikler o döneme özgüdür ve bu özellikler zamanla değişir.

Bu bilgiler doğrultusunda, sınıf rehber öğretmeni-nin aşağıdaki ilkelerden hangisine uyması gerekir?

- A) Öğrenciyi tanıma hizmeti tüm öğrencilere yöneliktir.
- B) Öğrencileri bütün yönleriyle tanımak gerekir.
- C) Öğrenciyi tanıma hizmeti takım çalışması gerektirir.
- D) Öğrenciyi tanıma hizmeti sürekli olmalıdır.
- E) Öğrenci hakkında elde edilen bilgiler bir bütün halinde değerlendirilmelidir.

Çözüm: Soru kökü incelendiğinde, okul çağındaki çocukların gelişip değiştiklerinden ve özelliklerinin zamanla farklılaştığından söz edilmektedir. Dolayısı ile soru kökünde bir zaman vurgusu olduğundan söz edilebilir. Bu bilgiler rehberlik anlayışı ile birleştirildiğinde, birey zaman içinde gelişip değişiyorsa rehberlik hizmetlerinin de süreklilik arz etmesi, yerinde saymaması gerekir. Çünkü bir anda elde edilen veriler, o ana özgüdür ve zaman değiştikçe bu verilerin de değişmesi mümkündür. Bu bilgilerden hareketle "Öğrenciyi tanıma hizmeti sürekli olmalıdır." ifadesinin soru köküne uygun olduğu görülmektedir.

Cevap D

115. Okul rehber öğretmeni, ilköğretim 7. sınıf öğrencisi Duygu'nun haftalık ders çalışma planını hazırlamıştır. Buna göre Duygu'nun bir günlük ders çalışma planı şu şekildedir:

15.00 - 17.00	Okul dönüşü ve dinlenme
17.00 - 17.45	Ders tekrarı
17.45 - 19.00	Akşam yemeği
19.00 - 19.45	Matematik çalışma
19.45 - 20.00	Ara
20.00 - 20.45	Türkçe çalışma
20.45 - 21.00	Ara
21.00 - 21.45	Yabancı dil çalışma
21.45 - 22.00	Ara
22.00	Yatma saati

Duygu'nun verimli ders çalışması için hazırlanmış bu planda aşağıdaki ilkelerden hangisine uyulmamıştır?

- A) Birbirine benzemeyen dersler art arda yerleştirilmiştir.
- B) Sürekli çalışma yerine aralıklı çalışma yapılmalıdır.
- C) Bir günlük ders çalışma süresi, öğrencinin sınıf düzeyine uygun olarak hazırlanmalıdır.
- D) Çalışma süreleri, dikkat dağınıklığına yol açmayacak şekilde ayarlanmalıdır.
- E) Çalışma ve dinlenme saatleri, okuldan çıkış saati dikkate alınarak düzenlenmelidir.

Çözüm: Sorunun doğru cevabı A olarak verilmiştir. Gerekçe olarak Türkçe ve Yabancı Dil derslerinin art arda verilmesi gösterilebilir. Ancak C seçeneğinde belirtilen ifadenin de yanlış olmadığı düşünülmektedir. Çünkü ilköğretim 7. Sınıfta bulunan bir öğrencinin 17.00-22.00 saatleri arasında sadece akşam yemeği dışında hiçbir sosyal etkinliğe yer vermeden çalışması da rehberlik anlayışına uygun düşmemektedir. Bu haliyle soru tartışmalı bir sorudur.

ÖSYM bu sorunun çözümünü A seçeneği olarak vermiştir.

116. Ahmet 5 yaşındayken kendisine "Ne olacaksın?" diye sorulduğunda futbolcu olacağını söylemekteydi. Ancak Ahmet 13-14 yaşına geldiğinde futboldan hâlâ hoşlanmasına rağmen futbol oynamanın kendisine uygun olmadığını fark ederek futbolcu olmaktan vazgeçti.

Ginzberg ve arkadaşlarına göre, Ahmet'in bu kararı aşağıdakilerden hangisiyle ilişkilidir?

- A) İlgi
- B) Yetenek
- C) Keşfetme
- D) Belirleme
- E) Değer

Çözüm: Soruda öğrencinin 13-14 yaşına geldiğinden ve futboldan hala hoşlanmasına rağmen futbol oynamanın kendisine uygun olmadığını söylediğinden söz edilmektedir. Ginzberg'in Kuramı incelendiğinde 13-14 yaş aralığı kapasite – yetenek evresi olarak ifade edilmektedir. Ayrıca öğrenci futboldan hoşlanmasına rağmen futbolun kendisine uygun olmadığını söylediğinden ilgiye gidilemez.

Cevap B

117. Seçil Hanım; dışa dönük, enerjik, kendine güvenli ve ikna yeteneği yüksek olan bir kişidir. Sosyal ve eğlenceli faaliyetlerden hoşlanan bir kişi olan Seçil Hanım'ın organizasyon becerisi de yüksektir.

Buna göre Seçil Hanım, Holland'ın kişilik tiplerinden hangisine uymaktadır?

- A) Girişimci
- B) Gerçekçi
- C) Araştırmacı
- D) Geleneksel
- E) Sosyal

Çözüm: Girişimci tipin önemli yönü; insanları etkileme, ikna becerisi, organizasyon yeteneğidir. Bu tipe uygun insanlarla kendilerini göstermeyi severler, insanları ikna edebilirler. Sosyal tipin önemli yönü; kalabalıkla çalışma, insanlara yardım etmeyi isteme, kendini değişik şekillerde ifade edebilmedir. Bu tipe uygun insanlar, gruplarla çalışmayı ve yardım etmeyi önemserler. Gerçekçi tipin önemli yönü; bedenini etkili kullanma, somut objelerle ilgilenme, açık havada çalışmaktan hoşlanmadır. Araştırmacı tipin önemli yönü; entelektüel faaliyetlerden hoşlanma, başarıma güdüsü yüksek olma, çalışmayı sevmedir. Geleneksel tipin önemli yönü ise; sistemli olma, kurallara uygun hareket etmekten hoşlanma, bireysel hareket etmemedir. Seçeneklerde verilen kişilik tiplerinin özellikleri incelendiğinde soru köküne en uygun kişilik tipinin girişimci olduğu görülecektir.

Cevap A

118. Aşağıdakilerden hangisi üniversite sınavına hazırlanan öğrencilerin sınav kaygısını azaltmada diğerlerine göre daha az etkilidir?

- A) Verimli ders çalışma yöntemlerine göre çalışma
- B) Bedeni kontrol etme ve gevşeme egzersizleri yapma
- C) Sınavla ilgili yanlış inanç ve düşünceleri değiştirme
- D) Zamanı iyi kullanma alışkanlığı kazanma
- E) Ders çalışırken müzik dinleme

Çözüm: Sınav kaygısını azaltma noktasında; verimli ders çalışma yöntemlerine göre hareket etme, bedenini rahatlatıcı egzersizler yapma, sınavla ilgili yanlış anlayış ve inanışları değiştirme ve zamanı iyi kullanmaya çalışma etkili yöntemlerdir. Ancak ders çalışırken müzik dinleme durumu, etkili ders çalışma ilkelerine uygun olmayan bir davranıştır. Çünkü bu eylem, odaklanmayı engeller ve çabuk yorulmaya neden olur. Sınav kaygısı yaşayan bir bireyin bu yönde bir eylemde bulunması, söz edilen olumsuzluklardan ötürü kaygıyı düşürmez, aksine artırır.

Cevap E

119. Derste işlenenlerin iyi öğrenilebilmesi için aşağıdakilerden hangisi etkin dinlemede önemli olan özelliklerden biri değildir?

- A) Dinlemeye hazırlıklı olmak
- B) Dinlemede okumaya benzer bir yaklaşım oluşturmak
- C) Konunun ana fikrini bulmaya çalışmak
- D) Bütün anlatılanları not etmeye çalışmak
- E) Derste geçen düşüncelerin yaşamla ilişkisini kurmak

Çözüm: Eğitsel açıdan etkin dinleme; dinleme yaparken bireyin aktif olması, sürece dâhil olması ile ilgilidir. Dinleme yaparken süreci dikkatlice izlemek, sorular sormak, ana fikri bulmaya çalışmak, not tutmak, sürece katılmak etkin dinlemenin göstergeleridir. Ancak bütün anlatılanları not etme durumu, edilgen dinleme durumudur. Çünkü burada dinleyici pasiftir ve sadece not tutar, sürece dâhil olmaz. Bu durum da doğal olarak öğrenmeyi olumsuz etkiler.

Cevap D

120. Okuduğunu anlamayla ilgili olarak yapılan bir araştırmada, üniversite öğrencilerine kısa bir metin verilmiş ve bu okudukları metne uygun bir başlık koymaları istenmiştir. Araştırma sonucunda, öğrencilerin % 17'sinin metnin kapsamına ve ana fikrine uygun başlık koyamadıkları belirlenmiştir.

Buna göre, aşağıdakilerden hangisi bu sonucu en iyi açıklar?

- A) Öğrencilerin okuma alışkanlığının yetersiz olması
- B) Öğrencilerin çoktan seçmeli teste yönelik çalışma alışkanlıkları
- C) Etkili okuma becerilerinin yetersizliği
- D) Okuma hızının düşüklüğü
- E) Metnin, öğrencilerin ilgi duymadığı bir konuda olması

Çözüm: Öğrencilerin, okuduğu metne uygun bir başlık koyamaması, okunan metnin iyi anlaşılmadığını, öğrencilerin metne kendisini tam manası ile veremediğini göstermektedir. Öğrencilerin metne kendilerini verememesi, metni tam olarak anlayamaması durumu, öğrencilerin etkili okum becerilerine sahip olmadığına dair yorumlanabilir. Çünkü etkili okuma, anlayarak ve içselleştirerek okumadır. Yalnızca okuma değildir.

Cevap C